

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მარიამი ხაჩიძე

ეკონომიკური სანქციის, როგორც ეკონომიკური
დიპლომატიის ინსტრუმენტის ეფექტიანობა - ჩრდილოეთ
კორეის მაგალითი

დიპლომატიისა და საერთაშორისო პოლიტიკის სამაგისტრო პროგრამა

ნაშრომი წარმოდგენლია სოციალურ და პოლიტიკურ
მეცნიერებათა ფაკულტეტის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მოსაპოვებლად

ხელმძღვანელი: ასოცირებული პროფესორი ეკა აკობია

თბილისი 2018

ანოტაცია

მოცემული ნაშრომის ამოცანაა ეკონომიკური დიპლომატის ეფექტიანობის განმაპირობებელი ფაქტორების ანალიზი. კვლევა ეფუძვნება ფართო ლიტერატურის მიმოხილვას. მეთოდოლოგიად გამოყენებულია დისკურს ანალიზი, კონტენტ ანალიზი და სტატისტიკური მონაცემების ანალიზი.

კვლევის მიზანია გამოავლინოს, თუ რა ფაქტორებმა განაპირობა 2003 – 2016 წლებში, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ ჩრდილოეთ კორეისათვის დაწესებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობა, ბირთვული პროგრამის შეჩერების კუთხით. ჰიპოთეზა ჩამოყალიბებულია შემდეგნაირად - 2003 – 2016 წლებში, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ, ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ გატარებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობა, ბირთვული პროგრამის შეჩერების კუთხით, განპირობებული იყო ა) ინიციატორსა და სამიზნეს შორის კონფლიქტის მაღალი მოლოდინითა და ბ) სამიზნისათვის მიყენებული დაბალი ეკონომიკური დანახარჯით. ჰიპოთეზის განხილულია კონფლიქტის მოლოდინის მოდელის თეორიულ ჭრილში.

მონაცემთა ანალიზის საფუძველზე მტკიცდება, რომ მოცემულ პერიოდში, სანქციების დაწესების შედეგად, ჩრდილოეთ კორეისათვის მიყენებული მარგინალური ეკონომიკური დანახარჯი და ამერიკის შეერთებულ შტატებთან კონფლიქტის მოლოდინის მაღალი დონე, განაპირობებს ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობას ბირთვული პროგრამის შეჩერების კუთხით. დამატებით დადგინდა, რომ ეკონომიკურ სანქციათა არაეფექტიანობის მესამე, განმაპირობებელი ფაქტორი არის აღსრულების არაადეკვატური მექანიზმი.

Abstract

The objective of the thesis is to analyze the factors that influence the efficiency of the economic diplomacy. The study is based on a wide range of literature reviews. The methodology used includes: discourse analysis, content analysis and analysis of statistical data.

The purpose of this paper is to examine the sanctions imposed by the United States and the United Nations from 2003 until 2016 to persuade North Korea to discontinue its nuclear weapon programs and reverse to Non Proliferation Treaty. The hypothesis is formatted as follows: In the years of 2003- 2016, negative economic sanctions of the United States and the United Nations against North Korea, in terms of nuclear restructuring, was inefficient because: a) a high expectation rate of conflict between the initiator and the target and b) the low economic cost of the target. The hypothesis is discussed in the theoretical context of conflict expectation model.

On the basis of data analysis, it is confirmed that in the given period, due to the imposition of sanctions, low marginal economic cost of North Korea and the high level of expected confrontation with the United States caused the inefficiency of economic sanctions in terms of stopping the nuclear program. Furthermore, the third factor of the inefficiency of economic sanctions is the inadequate mechanism of enforcement.

შინაარსი

ანოტაცია	2
Abstract	3
შესავალი	5
თემის აქტუალობა	6
კვლევის სიახლე	6
საკვლევი კითხვა	6
ჰიპოთეზა	7
ცვლადების ოპერაციონალიზაცია	7
ტერმინთა განმარტება	7
მეთოდოლოგია	7
ნაშრომის გეგმა	8
განმარტებები	8
ლიტერატურის მიმოხილვა	9
თეორიული ჩარჩო	13
კონფლიქტის მოლოდინის მოდელი	15
ინიციატორისა და სამიზნის ურთიერთობები - დისკურს ანალიზი	18
ჩრილოეთ კორეის პოლიტიკური ეკონომიკა	21
გაეროს დაწესებული სანქციების ანალიზი	24
ამერიკის დაწესებული სანქციების ანალიზი	29
ეკონომიკური სანქციის ეფექტიანობის ინდიკატორი	30
დაწესებული სანქციების ეკონომიკური ეფექტი ჩრდილოეთ კორეაზე	31
ალტერნატიული ამხსენილი ცვლადები	34
სანქციების აღსრულების მექანიზმის ანალიზი	35
თეორიული ახსნა	38
დასკვნა	41
გამოყენებული ლიტერატურა	44
დანართი 1.2	47
დანართი 1.3	47
დანართი 1.4	47
დანართი 1.5	47

შესავალი

ეკონომიკური დიპლომატია თანამედროვე საერთაშორისო ურთიერთობებში პოპულარულ საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტად ჩამოყალიბდა. მისი გამოყენება განსაკუთრებით ინტენსიური გახდა მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ პერიოდში. ეკონომიკური დიპლომატიის ფენომენისა და საგარეო პოლიტიკური მნიშვნელობის გაანალიზების კუთხით საინტერესო მაგალითს წარმოადგენს ჩრდილოეთ კორეა.

1950 წელს, კორეის ომის დასაწყისიდან, ჩრდილოეთ კორეა არაერთხელ გამხდარა ეკონომიკური სანქციების სამიზნე. ოფიციალური ფხენიანის წინააღმდეგ, ამერიკის შეერთებული შტატების ხელმძღვანელობით, სავაჭრო ემბარგოსა და ბოიკოტის, ფინანსური აკრძალვის, მოგზაურობის შეზღუდვის, დახმარების შეჩერებისა და სხვა ფორმებით, განხორციელდა ეკონომიკურ სანქციათა რამდენიმე რაუნდი. ცივი ომის დასრულების შემდეგ, აღნიშნული ეკონომიკური სანქციები ძირითადად მიმართული იყო ჩრდილოეთ კორეის ბირთვული პროგრამის შეჩერებისა და კუნძულზე მშვიდობის უზრუნველყოფისაკენ. მრავალმხრივმა სანქციებმა, ჩრდილოეთ კორეა ჩამოაშორა გლობალურ ეკონომიკას. დღეს, ოფიციალურ ფხენიანს აქვს ძალიან შეზღუდული საგარეო სავაჭრო და ფინანსური ურთიერთობები, რომლის დიდი ნაწილიც, დაახლოებით 90%, მხოლოდ ერთ ქვეყანაზე, ჩინეთზე მოდის. მიუხედავად იმისა, რომ ჩრდილოეთ კორეაზე, უკვე ათეულობით წლებია, ძალიან მძიმე საგარეო ეკონომიკური ზეწოლა ხორციელდება, სანქციებს დღემდე არ ჰქონია მნიშვნელოვანი გავლენა რეჟიმის სტაბილურობასა და მის მიერ ბირთვული პროგრამის განხორციელებაზე.

ჩრდილოეთ კორეის მიმართ ახალი ეკონომიკური სანქციების დაწესების პროცესი კვლავ გრძელდება და უფრო აქტიურ სახეს იღებს. 2017 წლის სექტემბერში, გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ, ჩრდილოეთ კორეისათვის დამატებითი ეკონომიკური სანქციების დაწესების შესახებ რეზოლუციის მიღების შემდეგ, ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩმა, ნიკი ჰეილიმ, განაცხადა - „ჩვენ დავასრულეთ მცდელობა დაგვერწმუნებინა ჩრდილოეთ კორეა გაეკეთებინა სწორი არჩევანი. ხლა, ჩვენ ვცდილობთ წავართვათ მას შესაძლებლობა გააკეთოს არასწორი არჩევანი". (Haley, 2017) აღნიშნული რიტორიკა მიგვანიშნებს, რომ უახლოეს მომავალში

ჩრდილოეთ კორეის მიერ სანქციების დაწესება კიდევ მოსალოდნელი. აქედან გამომდინარე, საჭიროა იმის ანალიზი, თუ რა ფაქტორები განაპირობებენ ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ, ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ დაწესებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობას.

თემის აქტუალობა

უკანასკნელ პერიოდში, ჩრდილოეთ კორეის მიერ ბირთვული იარაღის განვითარების წარმატებული მცდელობა წარმოადგენს დიდ გამოწვევას საერთაშორისო უსაფრთხოებისა და განსაკუთრებით ამერიკის შეერთებული შტატებისათვის. მიუხედავად საერთაშორისო ზეწოლისა, ჩრდილოეთ კორეის ავტორიტარული რეჟიმი, კვლავ განაგრძობს ბირთვული პროგრამისა და ბალისტიკური რაკეტის განვითარებას. ჩრდილოეთ კორეის მიერ ბირთვული იარაღის განვითარება არ შეიძლება განხილული იყოს მხოლოდ კორეის ნახევარკუნძულის ჭრილში რადგან ის წარმოადგენს საფრთხე ზოგადად სერთაშორისო სისტემის უსაფრთხოების თვალსაზრისით.

კვლევის სიახლე

ჩემი ნაშრომის წვლილს ერთის მხრივ ვხედავ, როგორც ეკონომიკური დიპლომატიის ეფექტიანობის შესახებ კვლევის სფეროში არსებული ლიტერატურის შევსების მცდელობას. ხოლო, მეორე მხრივ, ჩრდილოეთ კორეის მიმართ დაწესებული ეკონომიკური სანქციების შედეგების პროგნოზირებისათვის ღირებული ბაზის შექმნას.

საკვლევი კითხვა

რა ფაქტორებმა განაპირობა 2003 – 2016 წლებში, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ ჩრდილოეთ კორეისათვის დაწესებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობა, ბირთვული პროგრამის შეჩერების კუთხით

ჰიპოთეზა

2003 – 2016 წლებში, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ, ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ გატარებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობა, ბირთვული პროგრამის შეერების კუთხით, განპირობებული იყო ა) ინიციატორსა და სამიზნეს შორის კონფლიქტის მაღალი მოლოდინითა და ბ) სამიზნისათვის მიყენებული დაბალი ეკონომიკური დანახარჯით

ცვლადების ოპერაციონალიზაცია

ნაშრომში დამოუკიდებელ ცვლადებად ოპერაციონალიზებული მაქვს ა) ინიციატორსა და სამიზნეს შორის კონფლიქტის მოლოდინის დონე და ბ) ეკონომიკური სანქციების შედეგად, სამიზნისათვის მიყენებული ეკონომიკური დანახარჯები.

დამოკიდებული ცვლადი იქნება ჩრდილოეთ კორეის ბირთვული პროგრამა

ტერმინთა განმარტება

„ინიციატორი“ - აღნიშნავს სახელმწიფოს (ან საერთაშორისო ორგანიზაციას) რომელიც არის ეკონომიკური სანქციის დაწესების მთავარი ინიციატორი და ავტორი. ჩემს ნაშრომში, ტერმინი „ინიციატორი“ გულისხმობს ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და გაერთიანებული ერების ორგანიზაციას

„სამიზნე“ - სახელმწიფო, რომელიც არის ეკონომიკური სანქციის უშუალო ობიექტი. მოცემული კვლევის შემთხვევაში - ჩრდილოეთ კორეა. (Hufbauer, 2007)

მეთოდოლოგია

ჩემს ნაშრომში, კვლევის მეთოდად გამოყენებული იქნება შემთხვევის შესწავლა. დეტალურად განვიხილავ ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ 2003-2016 წლებში ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ დაწესებულ ეკონომიკურ სანქციებს. ნაშრომში ასევე გამოყენებული იქნება დისკურს ანალიზი და კონტენტ ანალიზი, რომლთა საფუძველზე განვიხილავ მოცემული საკვლევი თემის ირგვლივ არსებულ ოფიციალურ საბუთებს, მოხსენებებსა და განცხადებებს. განსაკუთრებული

ყურადღება დაეთმობა ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ჩრდილოეთ კორეის ოფიციალური წარმომადგენლების განცხადების განხილვას. ასევე გაანალიზებული იქნება ჩრდილოეთ კორეის ეკონომიკური მდგომარეობის ამსახველი ემპირიული და სტატისტიკური მონაცემები. ამ მონაცემების საფუძველზე გაკეთდება ჩრდილოეთ კორეისათვის ეკონომიკური სანქციების დაწესებით მიყენებული ეკონომიკური დანახარჯები.

ნაშრომის გეგმა

ნაშრომი ვიწყებ საკვლევი საკითხის ირგვლივ არსებული მასალის ლიტერატურული მიმოხილვით. გაანალიზებული მაქვს როგორც ეკონომიკური სანქციების ეფექტიანობასთან დაკავშირებული ლიტერატურა, ასევე კონკრეტულად ჩრდილოეთ კორეისადმი დაწესებული ეკონომიკური სანქციების ირგვლივ შექმნილი ნაშრომები და სტატიები.

შემდეგ სექციაში განხილული მაქვს დენიელ დრეზნერის კონფლიქტის მოლოდინის მოდელი, რომელსაც გამოვიყენებ კვლევის შედეგად მიღებული მონაცემების თეორიულ ჭრილში ანალიზისათვის.

ნაშრომის მომდევნო სექციები დაეთმობა 2003 – 2016 წლებში, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ, ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ გატარებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების ანალიზს.

სანქციათა ანალიზის საფუძველზე, შემდეგი კვლევის მიზნით, გამოვიყოფ დამოუკიდებელ ცვლადებს და დამოკიდებულ ცვლადზე მათი გავლენის დასადასტურებლად გამოვიყენებ კვლევის შემდეგ მეთოდოლოგიას: დისკურს ანალიზი, კონტენტ ანალიზი და სტატისტიკური მონაცემების ანალიზი

ბოლო სექციაში შევაჯამებ კვლევის შედეგებსა და გავაკეთებ ზოგად დასკვნას.

განმარტებები

ძნელია იმის განსაზღვრა, თუ კონკრეტულად როდის დაიწყო ჩრდილოეთ კორეამ ბირთვული იარაღის განვითარების პროგრამა. ანალიტიკოსთა გარკვეული ნაწილი

მიიჩნევს რომ ათვლის წერტილად უნდა ჩაითვალოს 1993 წელს ჩრდილოეთ კორეის მიერ გაკეთებული განცხადება ბირთვული გაუვრცელებლობის ხელშეკრულებიდან გამოსვლასთან დაკავშირებით, მის მიერ სარაკეტო ტექსტის განხორციელება და ამის საფუძველზე აღმოცენებული 1993-1994 წლების ბირთვული კრიზისი. (Sigal, 1997) სხვათა მოსაზრებით, კვლევის დაწყება საჭიროა 2002 წლიდან, როდესაც ჩრდილოეთ კორეის მთავრობასა და ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის წარმომადგენლების შეხვედრაზე, ჩრდილოეთ კორეამ აღიარა ბირთვული პროგრამის დაწყება. (Powel, 2005) იქიდან გამომდინარე, რომ 1993-1994 წლების ბირთვული კრიზისი ჩარჩო ხელშეკრულების გაფორმებით დასრულდა, ხოლო 2002 წელს ბირთვული კრიზისის ნიშნები მხოლოდ ორმხრივ განხადებებით შემოიფარგლებოდა, ჩემს ნაშრომში, კვლევის დაწყების თარიღად განვსაზღვრავ 2003 წლის 10 იანვარს, ჩრდილოეთ კორეის მიერ ბირთვული გაუვრცელებლობის ხელშეკრულების ოფიციალურად თარიღს. შესაბამისად, კვლევს პროცესში არ იქნება განხილული, ჩრდილოეთ კორეის მიმართ 2003 – 2016 წლების შუალედში დაწესებული ეკონომიკური სანქციები.

ეკონომიკური სანქციების ანალიზს ვასრულებ 2016 წლის 30 ნოემბერს გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ მიღებული # 2321 რეზოლუციით. 2017 წელს გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ მიღებული რეზოლუციები ნაშრომში ოკლედ იქნება აღწერილი, და არ იქნება გაანალიზებული კვლევის თემასთან ომართებაში, რადგან 2017 წელს დაწესებული ეკონომიკური სანქციების ანალიზი შეუძლებელია სტატისტიკური მონაცემების არ არსებობის ფონზე.

ლიტერატურის მიმოხილვა

გარი ჰაფბაუერის, ჯეფრი სკოტის, კიმბერლი ენ ელიოტისა და ბარბარა ოეგი, წიგნში „ეკონომიკური სანქციების გადააზრება“ დეტალურად ანალიზებენ ეკონომიკური ეფექტიანობის შემზღვეველ ფაქტორებს და მსჯელობის საფუძველზე ასკვნიან, რომ ეკონომიკური სანქცია წარუმატებელია, თუ 1) დასახულ მიზანთან მიმართებაში არაადექვატურია; 2) სამიზნე ქვეყანა მოახერხებს მოსახლეობის მობილიზებას; 4) სამიზნის მოკავშირეები მის დასახმარებლად გაერთიანდებიან; 4) ინიციატორს საკუთარი საერთაშორისო მოკავშირეები დაუპირისპირდებიან.

ავტორთა მოსაზრებით, ეკონომიკური სანქციის წარმატებას განაპირობებს მოთხოვნის შეუსრულებლობის შემთხვევაში სამიზნე ქვეყნის სავაჭრო და ფინანსური დანაკარგით გამოწვეული ეკონომიკური და პოლიტიკური დანახარჯები. ინიციატორს, სამიზნის ეკონომიკური დანახარჯების გაზრდა შეუძლია საერთაშორისო მხარდაჭერის მოპოვების გზით, ხოლო სანქციების პოლიტიკური დანახარჯის გაზრდა შესაძლებელია ლეგიტიმური საერთაშორისო ორგანიზაციის ჩართულობისა და მხარდაჭერის მეშვეობით.

გარი ჰაფბაუერი და სხვები ასევე ამტკიცებენ, რომ სწრაფი და მტკივნეული სანქციები გაცილებით უფრო ეფექტურია დროში გაწელილ, მსუბუქ სანქციებთან შედარებით. (Hufbauer, 2007)

ჯან-მარკ ბლუჩარდის წიგნი „ეკონომიკური დიპლომატია და საგარეო პოლიტიკა“ საინტერესოა ეკონომიკური სანქციების ეფექტიანობის ანალიზის კუთხით. ნაშრომში ბლანჩეტი ავითარებს ეკონომიკური სანქციების ეფექტიანობის შეფასების პოლიტიკურ თეორიას, რომელიც ეყრდნობა საერთაშორისო და შიდა პოლიტიკურ ცვლადებს. საერთაშორისო ცვლადს წარმოაგენს სამიზნე ქვეყნის სტრატეგიული ინტერესები, ხოლო შიდა პოლიტიკური ცვლადს - სამიზნე ქვეყნის სახელმწიფოებრიობა, რომელიც, თავის მხრივ, შედგება სამი კომპონენტისაგან: ავტონომია, შესაძლებლობა და ლეგიტიმურობა. ავტორი ასკვნის, რომ სტრატეგიული ინტერესებისათვის შექმნილ საფრთხეს პირდაპირი გავლენა აქვს სამიზნის მხრიდან პოლიტიკური მოთხოვნის შესრულებაზე. რაც უფრო დიდია ეკონომიკური დიპლომატიის შედეგად სამიზნე ქვეყნის სტრატეგიული ინტერესებისათვის შექმნილი საფრთხე, მით უფრო დიდია ალბათობა რომ ის შეასრულებს ინიციატორის მოთხოვნებს. (Blanchard, 2013)

სტეფან ჰაგარდი და მარკუს ნოლანდი, წიგნში „სანქციები ჩრდილოეთ კორეაზე: დენუკლიარიზაციისა და გაუვრცელებლობის პოლიტიკური ეკონომიკა“, ასკვნიან, რომ ეკონომიკური სანქციებისადმი ჩრდილოეთ კორეის საპასუხო რეაქცია დიდწილადაა განპირობებული ქვეყნის შიდა ეკონომიკური პოლიტიკითა და მისი საგარეო განზომილებით. ავტორები მხოლოდ ეკონომიკურ ფაქტორებზე ამახვილებენ ყურადღებასა და ამტკიცებენ, რომ ჩრდილოეთ კორეის მთავრობის მიერ,

2005 წელს, თვითკმარი ეკონომიკური კურსისაკენ მობრუნება და კონტროლის გამკაცრება მიგვანიშნებს, რომ ჩრდილოეთ კორეის მთავრობას თავადვე არ სურს საერთაშორისო საბაზრო ეკონომიკაში ქვეყნის მზარდი ჩართულობა. აქედან გამომდინარე, ეკონომიკური სანქციების მეშვეობით ჩრდილოეთ კორეის კიდევ უფრო იზოლირება მას ვერ აიძულებს მნიშვნელოვანი პოლიტიკური დათმობის გაკეთებას. ავტორთა მტკიცებით, მეორე ფაქტორი რაც გავლენას ახდენს ჩრდილოეთ კორეის მიმართ დაწესებული ეკონომიკური სანქციების ეფექტიანობაზე, არის ქვეყნის ეკონომიკის საგარეო განზომილება. მათი მოსაზრებით, ჩრდილოეთ კორეის სავაჭრო პარტნიორების გეოგრაფია შეიცვალა, რის შედეგადაც ოფიციალურ ფხენიანს სავაჭრო ურთიერთობები აქვს ისეთ სახელმწიფოებთან, რომლებიც სანქციათა აღსრულებით არ არაინ დაინტერესებულნი.

რუედიგერ ფრანკი, „ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ დაეწესებული სანქციების პოლიტიკურ ეკონომიკაში“ განიხილავს ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ დაწესებულ სანქციებსა და ასკვნის, რომ სანქციების იმპლემენტაცია დამოკიდებულია სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეთა კარტელურ შეთანხმებაზე. წარმატება კი დამოკიდებული იმაზე, თუ რამდენად პირნათლად შეასრულებს ყველა ჩართული მხარე შეთანხმებას, რაც სირთულეებთანაა დაკავშირებული ჩართულ მხარეთა განსხვავებული ინტერესებიდან გამომდინარე.

ნაშრომში ასევე გაანალიზებულია ჩრდილოეთ კორეისათვის ბირთვული იარაღის მნიშვნელობასა და გამოტანილია დასკვნა, რომ ჩრდილოეთ კორეისათვის ბირთვული პროგრამის განხორციელებას აქვს 3 დატვირთვა - არსებული რეჟიმის უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, მოლაპარაკებებში მისი გამოყენება სასურველი შედეგის მისაღებად და ენერგო დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფა. ავტორის ოსაზრებით, ჩრდილოეთ კორეამ ბირთვული იარაღის განვითარებაზე უარი რომ თქვას, მან ეკონომიკური ინიციატივის სახით უნდა მიიღოს აღნიშნული სამი მოთხოვნის დაკმაყოფილების გარანტიები. შესაბამისად, ასკვნის, რომ ჩრდილოეთ კორეის შემთხვევაში აკონომიკური ინიციატივის გამოყენება უფრო ეფექტური იქნება, ვიდრე ეკონომიკური სანქციის დაწესება. (Haggard, 2009)

დურსუნ პეკსენი, ნაშრომში „ავტორიტარული რეჟიმები და ეკონომიკური სანქციის ეფექტიანობა: ჩრდილოეთ კორეის შემთხვევა“, ანალიზებს ჩრდილოეთ კორეის

შიდა პოლიტიკის იმ მახასიათებლებს, რაც მას დაეხმარა საგარეო ზეწოლის წარმატებით დაძლევაში. დურსუნ პეკსენი, ზოგადად სკეპტიკურად აფასებს ეკონომიკური სანქციათა ეფექტიანობასა და ამტკიცებს, რომ ხშირ შემთხვევაში, ყოვლისმომცველი ეკონომიკური სანქციები ხელს უშლის სამიზნე ქვეყანაში პოლიტიკური რეფორმების განხორციელებასა და კონტრპროდუქტიული შედეგის მომტაია. მისი თვალსაზრისით, გამიზნული სანქციები შედარებით გამოსადეგი საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტია. ავტორი ამტკიცებს, რომ ჩრდილოეთ კორეის სიმტკიცე ეკონომიკური სანქციების მიმართ განპირობებულია ორი ფაქტორით: 1) მთავრობა ახერხებს მმართველი ელიტის დაცვას ეკონომიკური სანქციების უარყოფითი გავლენისაგან და 2) იყენებს რეპრესიულ მექანიზმს დანარჩენი მოსახლეობის უკმაყოილების ჩასახშობად.

პეკსენი იზიარებს ეკონომიკურ სანქციათა ეფექტიანობის ტრადიციულ გააზრებას და ამტკიცებს, რომ სწორედ ავტორიტარული რეჟიმის ხასიათმა განაპირობა ჩრდილოეთ კორეის რეზისტენტულობა ეკონომიკური ზეწოლის იმართ. ჩრდილოეთ კორეისათვის მარტივი იყო მცირე მმართველი ელიტის დაცვა სანქციების ნეგატიური ეფექტისაგან. ავტორი ასევე ვარაუდობს, რომ ზოგ შემთხვევაში ავტორიტარული რეჟიმების ლიდერები პირიქით მეტ მოგებას ნახულობენ ეკონომიკური სანქციებისაგან, რადგან ეწევიან არაკანონიერ საქმიანობას. (Peksen, 2016)

ხუან ზარატე, „მეორადი სანქციებ ნაშრომში „მეორადი სანქციები ჩინეთის ინსტიტუტების მიმართ: ჩრდილოეთ კორეის შესაკავებლად მათი გამოყენების შეფასება“ ამბობს, რომ ჩრდილოეთ კორეისაგან მომავალი, მზარდი საფრთხის გათვალისწინებით, საჭიროა მის მიმართ უფრო აგრესიული და ყოვლისმომცველი ეკონომიკური სანქციების დაწესება. ეკონომიკური სანქციების ეფექტიანობის გაზრდის თვალსაზრისით, აუცილებელია მეორადი სანქციების გამოყენება იმ ქვეყნებისა და ერთეულების მიმართაც, რომლებთაც კვლავ აქვთ ეკონომიკური და ბიზნეს კავშირები ჩრდილოეთ კორეასთან. ავტორი განსაკუთრებით აღნიშნავს ჩინეთზე, როგორც, ჩრდილოეთ კორეის მთავარ სავაჭრო პარტნიორზე, ზეწოლის აუცილებლობასა და აცხადებს, რომ „ჩინეთი წარმოადგენს ჩრდილოეთ კორეის საყრდენს, ამიტომ ამერიკის შეერთებულ შტატებისათვის სასიცოცხლოდ

მნიშვნელოვანია ჩინეთის ჩართულობა და დახმარება ჩრდილოეთ კორეის ბირთვული პროგრამის შეჩერების კუთხით. (Zarate, 2017)

მათიას მაასი, კვლევაში „ეკონომიკური სანქციების მიღმა: ჩრდილოეთ კორეის სანქციების გადააზრება“ მიიჩნევს, რომ ეკონომიკური სანქციები არის ძალიან ვიწრო და არაეფექტური საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტი, ამიტომ მხოლოდ მასზე დაყრდნობით შეუძლებელია ჩრდილოეთ კორეის იძულება შეწყვიტოს მასობრივი განადგურების იარაღის განვითარება და დაუბრუნდეს ბირთვული პროგრამის გაუვრცელებლობის ხელშეკრულებას. (Maas, 2011)

ჰუკ კიმი, ნაშრომში „გაერთიანებული ერების სანქციების გავლენა ჩრდილოეთ კორეაზე“, ყურადღებას ამახვილებს, ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ განხორციელებული ეკონომიკური სანქციების ეფექტიანობის ზრდის კუთხით, სანქციების აღსრულებისა და მონიტორინგის მნიშვნელობაზე. მკვლევარის მოსაზრებით, საჭიროა სანქციების წარმატებულ აღსრულებასთან დაკავშირებით დეტალური ინსტრუქციების შემუშავება. (Kim, 2009)

ვუკ ვუკსანოვიჩი სტატიაში „ბირთვული იარაღი, ჩრდილოეთ კორეის საგარეო და შიდა პოლიტიკის დომინანტური იარაღი“ განმარტავს, რომ ბირთვული იარაღს განვითარების პროგრამა ჩრდილოეთ კორეისათვის რამდენიმე კუთხით არის მნიშვნელოვანი. კერძოდ, ბირთვული იარაღი წარმოადგენს შეკავების პოლიტიკის ინსტრუმენტს საგარეო ინტერვენციისაგან ქვეყნის დასაცავად, არის ქმედითი საგარეო პოლიტიკის ინსტრუმენტი და საზოგადოების მობილიზების საშუალება. აღნიშნულზე დაყრდნობით ავტორი ასკვნის, რომ ჩრდილოეთ კორეა ასეთ მძლავრ იარაღს მარტივად არ დათმობს და სწორედ ამით არის განპირობებული მის მიმართ განხორციელებული ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობა. (Vuksanovic, 2017)

თეორიული ჩარჩო

ნაშრომში, კვლევის თეორიულ ჩარჩოდ გამოყენებულია დენიელ დრეზნერის მიერ ეკონომიკური იძულების თეორიაში განვითარებული კონფლიქტის მოლოდინის მოდელი. აღნიშნული მოდელი მიზნად ისახავს შემდეგი კითხვებისათვის პასუხის

გაცემას: რა შემთხვევაში გამოიყენებენ ქვეყნები ეკონომიკურ იძულების საგარეო პოლიტიკურ ინსტრუმენტს? როდის წამოვლენ სამიზნე ქვეყნები დათმობაზე? რამდენად დიდი იქნება მათი დათმობა? ეკონომიკური სანქციის დაწესება გულისხმობს ეკონომიკური ბერკეტის გამოყენებას, პოლიტიკური აქტივის მისაღებად. შესაბამისად, სანქციის წარმატება გულისხმობს პოლიტიკური აქტივების გამოკვეთილ ტრანსფერს სამიზნე ქვეყნიდან ინიციატორ ქვეყანაში.

კონფლიქტის მოლოდინის მოდელი დაფუძნებულია ორ დაშვებაზე ა) სახელმწიფოები არიან უნიტარული, რაციონალური აქტორები. ბ) ეკონომიკური სანქციის ეფექტიანობა განპირობებულია ინიციატორსა და სამიზნეს შორის სამომავლო კონფლიქტის მოლოდინის დონით.

რაციონალურობა გულისხმობს ისეთი ლიდერის არსებობას, რომელსაც აქვს საბოლოო საგარეო პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღების ავტორიტეტი და ამასთან, მოქმედებს ინტერესების მაქიმალური დაკმაყოფილების სტრატეგიით. დრეზნერის მოსაზრებით, ქვეყნები საკუთარ ინტერესებს აყალიბებენ საერთაშორისო სისტემაში სხვა სახელმწიფოების შესაძლებლობებისა და ინტერესების განსაზღვრის საფუძველზე. საგარეო პოლიტიკის ლიდერისათვის, კეთილდღეობის მაქსიმიზაცია და მისი დაცვა წარმოადგენს უმთავრეს პრიორიტეტს.

დრეზნერი განმარტებით, ინიციატორსა და სამიზნეს შორის სამომავლო კონფლიქტის მოლოდინი ორგვარად განაპირობებს ეკონომიკური სანქციის ეფექტიანობას. ა) რაც უფრო მაღალია ინიციატორთან სამომავლო კონფლიქტის მოლოდინის დონე, მით უფრო დიდია ალბათობა, რომ სამიზნე ქვეყნისაგან დათმობის შედეგად მიღებულ ფარდობით მოგებას ინიციატორი, სამომავლო კონფლიქტის შემთხვევაში, მისსავე წინააღმდეგ გამოიყენებს. ბ) კონფლიქტის მაღალი მოლოდინის პირობებში, სამიზნე ქვეყნის მიერ დათმობაზე წასვლა იწვევს მისი რეპუტაციის ფარდობით შემცირებას, რაც თავის მხრივ აუარსებებს სამიზნე ქვეყნის სავაჭრო პოზიციას სამომავლო კონფლიქტისა და მოლაპარაკებების დროს.

აღინიშნულ მსჯელობაზე დაყრნობით, დრეზნერი ასკვნის, რომ კონფლიქტის მაღალი მოლოდინის პირობებში სამიზნე ქვეყანა რეზისტენტული იქნება ინიციატორის მოთხოვნების მიმართ. კონფლიქტის მოლოდინი დაკავშირებულია

საფრთხის მოლოდინთან, საფრთხის მოლოდინი კი მაღალია დაპირისპირებულ და არა მოკავშირე მხარეებს შორის. ყოველივე აქედან გამომდინარე, ეკონომიკური სანქციის გამოყენება გაცილებით ეფექტიანია მოკავშირე, და არა მტრულად განწყობილი სამიზნის მიმართ. სახელმწიფოები მოკავშირეებად ითვლებიან, თუ მათ აქვთ თანამშრომლობის ისტორია და ორმხრივი ნდობა უსაფრთხოებასა, თუ სხვა საკითხებთან დაკავშირებით. მოკავშირეებად არ ითვლებიან დროებითი, კონკრეტული მიზნით გაერთიანებული სახელმწიფოები. ქვეყნები არიან მტრები, როდესაც მათ აქვთ კონფლიქტის ისტორია და უთანხმოება უსაფრთხოებასა, თუ სხვა საკითხებთან დაკავშირებით. მტრებად არ ითვლებიან სახელმწიფოები, რომელთა უთანხმოებაც შემოიფარგლება კონკრეტულ, ეფემერულ საკითხთან დაკავშირებით. სახელმწიფოებს შორის თანამშრომლობა და მტრობა კონსისტენტურია და არ არის დამოკიდებული საერთაშორისო სისტემაში ძალთა გადანაწილებაზე.

და ბოლოს, ეკონომიკური სანქციის ეფექტიანობაზე გავლენას ახდენს სამიზნის მიმართ წაყენებული მოთხოვნის ხასიათიც. დრეზნერის განმარტებით, არსებობს ისეთი მოთხოვნები, რომლებზეც მოლაპარაკება შეუძლებელია. პოლიტიკური აქტივების, კერძოდ ინფორმაციისა და ინსტიტუციური წვდომის გადაცემის მოთხოვნა, სწორედ ასეთ მოთხოვნათა რიგს განეკუთვნება, რადგან ინფორმაციის ან ინსტიტუციური წვდომის სხვა ქვეყნისათვის გადაცემა, ისე ცვლის ძალთა გადანაწილებასა და ფარდობით რეპუტაციას, რომ რაიმე სხვა პოლიტიკური აქტივით მისი ანაზღაურება პრაქტიკულად შეუძლებელია.

კონფლიქტის მოლოდინის მოდელი

დენიელ დრეზნერი დეტალურად განმარტავს ეკონომიკური სანქციის ინიცირებისა და განხორციელების ფაზებს და ანვითარებს კონფლიქტის მოლოდინის მოდელს.

მოქმედებას პირველი იწყებს ინიციატორი (S). ინიციატორს აქვს ორი არჩევანი, არ გადადგას შემდგომი ნაბიჯი და თამაში დაამთავროს სტატუს ქვოთი (SQA) ან ეკონომიკური სანქციით მუქარაზე დაყრნობით გააკეთოს მოთხოვნა. მოთხოვნის მასშტაბს განსაზღვრავს ინიციატორი და ის შეიძლება იყოს სხვადასხვა ხასიათის: საერთაშორისო საკითხთან დაკავშირებით სამიზნე ქვეყნის პოზიციის შეცვლა,

ინიციატორთან მიმართებაში სამიზნე ქვეყნის პოლიტიკის შეცვლა, ან სამიზნე ქვეყნის ისეთი შიდა პოლიტიკის ცვლილება, რომელსაც აქვს საერთაშორისო განზომილება. მოთხოვნა ზოგადად არის ქმედება, რომელიც ზიანს აყენებს სამიზნეს, ინიციატორის სასარგებლოდ.

როდესაც ინიციატორი მოთხოვნას წამოაყენებს, სამიზნეს შეუძლია უკან დაიხიოს ან მტიკეც დადგეს საკუთარი პოზიციის დასაცავად. თუ სამიზნე უკან დაიხევს, შედეგი იქნება დათმობა (AQ) ანუ ინიციატორის მოთხოვნის შესრულება. იმ შემთხვევაში, თუ სამიზნემ წინააღმდეგობის გაწევა გადაწყვიტა, ინიციატორს აქვს ორი გზა, მას შეუძლია უკან დახევა და სტატუს ქვოს შენარჩუნება (SQ), ან მუქარის რეალობაში განხორციელება და სამიზნესთან გარკვეული სახის ეკონომიკური ურთიერთობის გაწყვეტა, რაც გულისხმობს ჩიხში შესვლას (DL). ჩიხი ორმხრივი ეკონომიკური ურთიერთობების გაწყვეტას გულისხმობს და შესაძლოა მოიცვას ეკონომიკური სანქციის ნებისმიერი სახე - დახმარების შეჩერება, ფინანსური აქტივების გაყინვა, ინვესტიციების შეჩერება, სავაჭრო ბოიკოტი ან/და ემბარგო.

ეკონომიკური სანქციით გამოწვეული ალტერნატიული დანახარჯი სამიზნისათვის შეიძლება იყოს მცირე ან დიდი. თუ ხარჯი მცირეა, ეს ნიშავს, რომ გაწყვეტილი ეკონომიკური კავშირი სამიზნისათვის არც თუ ისე მნიშვნელოვანი იყო და მას აქვს კომპენსირების საშუალება დაბალი დანახარჯებით. ასეთ შემთხვევაში სამიზნე არ მოდის დათმობაზე. მეორე მხრივ, თუ ეკონომიკური სანქციის დაწესების შედეგად სამიზნის ალტერნატიული დანახარჯი მაღალია, იგი წამოვა გარკვეულ დათმობაზე. დათმობის მოცულობა განპირობებულია ინიციატორსა და სამიზნეს შორის კონფლიქტის მლოდინის დონით.

ინიციატორის მიერ სამიზნისათვის ეკონომიკური სანქციის დაწესების გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, კონფლიქტის მლოდინი არის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი, თუმცა არა გადამწყვეტი, ცვლადი. გარდა კონფლიქტის მლოდინისა, მნიშვნელოვანია ალტერნატიული დანახარჯის რაციონალური გააზრება. ინიციატორი სახელმწიფოს ლიდერი გადაწყვეტილებას იღებს რაციონალურად, მოკლევადიანი და გრძელვადიანი დანახარჯების შეფასების საფუძველზე. გამონაკლისი შეიძლება იყოს ინიციატორსა და სამიზნეს შორის

სრულყოფილი მტრობა ან მოკავშირეობა. აღნიშნულ მსჯელობაზე დაყრნობით, დენიელ დრეზნერი აყალიბებს კონფლიქტის მოლოდინის მოდელს, რომელიც შედგება ოთხი კატეგორიისაგან და პროგნოზირებს ეკონომიკური სანქციის დაწესების ალბათობასა და სავარაუდო შედეგს:

1. ინიციატორი ეკონომიკური სანქციის გამოყენების გადაყვეტილებას მიიღებს, თუ სამიზნესთან კონფლიქტის მოლოდინის დონე მაღალია და ამავდროულად, სამიზნის მოსალოდნელი დანახარჯი გაცილებით მაღალია ინიციატორის დანახარჯზე. ასეთ შემთხვევაში, სამიზნისაგან ზომიერი დათმობის მიღებაა მოსალოდნელი.
2. ინიციატორი ეკონომიკური სანქციის დაწესების გადაწყვეტილებას მიიღებს მტრულად განწყობილ სამიზნესთან მიმართებაში, მაშინაც კი, როდესაც მათ დანახარჯებს შორის მხოლოდ მარგინალური სხვაობაა. ასეთ შემთხვევაში, მხოლოდ უმნიშვნელო კომპრომისია მოსალოდნელი
3. თუ, სამიზნე ქვეყანა არის ინიციატორის მოკავშირე, მაშინ ეკონომიკური სანქციის გამოყენება მოსალოდნელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც სამიზნის მოსალოდნელი დანახარჯი მნიშვნელოვნად აღემატება ინიციატორის დანახარჯს. ანუ, დანახარჯებს შორის სხვაობა უნდა იყოს ექსტრემალურად მაღალი. ასეთ შემთხვევაში, მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი დათმობის მიღება.
4. თუ, ინიციატორი და სამიზნე სახელმწიფოები მოკავშირეები არიან და ამავდროულად ეკონომიკური სანქციის დაწესების შემთხვევაში მოსალოდნელი დანახარჯებს შორის სხვაობა დაბალია, ინიციატორის მხრიდან ეკონომიკური იძულების პოლიტიკის გამოყენება საერთოდ არაა მოსალოდნელი.

დრეზნერი, სტატისტიკურ ანალიზზე დაყრნობით, გამორიცხავს ეკონომიკური სანქციის ეფექტიანობაზე ისეთი ალტერნატიული ცვლადების გავლენას, როგორცაა: ძალა, სამხედრო ძალით დამუქრება ან/და მულტილატერალური თანამშრომლობა. მისი მტკიცებით, ამ და სხვა ალტერნატიულ ამხსნელ ცვლადებს გარკვეული გავლენა

აქვთ კონკრეტულ ქეისების შემთხვევაში, თუმცა მნიშვნელოვანი ფაქტების ასახსნელად ისინი გამოუსადეგარია. (Drezner, 1999)

ინიციატორისა და სამიზნის ურთიერთობები - დისკურს ანალიზი

ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და ჩრდილოეთ კორეას შორის მტრული ურთიერთობების ჩამოყალიბების ათვლის წერტილს კორეის ომის დასაწყისი წარმოადგენს. აღნიშნულ ომში, ჩრდილოეთ კორეა სარგებლობდა ჩინეთისა და საბჭოთა კავშირის მხარდაჭერით, ხოლო სამხრეთ კორეის მთავარი მოკავშირე ამერიკის შეერთებული შტატები იყო. კორეის ომი 1953 წელს საზავო ხელშეკრულების ხელმოწერით დასრულდა, რომლის საფუძველზეც ჩამოყალიბდა ორი დამოუკიდებელი სახელმწიფო: ჩრდილოეთით - კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკა, ხოლო სამხრეთით - კორეის რესპუბლიკა.

ომის დასრულების შემდეგ, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა და სამხრეთ კორეამ, მჭიდრო კავშირები შეინარჩუნეს. სამხრეთ კორეა წარმოადგენს მერიკის შეერთებული შტატების უმნიშვნელოვანეს სტრატეგიულ და ეკონომიკურ პარტნიორს აზიის კონტინენტზე. ეს განპირობებულია როგორც სამხედრო, ასევე სავაჭრო ინტერესებით. ქვეყნებს შორის გაფორმებულია ორმხრივი თავდაცვითი ხელშეკრულება, რომელიც ამერიკის შეერთებულ შტატებს ავალდებულებს სამხრეთ კორეის თავდაცვითი პოტენციალის გაძლიერებაში მონაწილეობას. კორეის რესპუბლიკის ტერიტორიაზე დისლოცირებულია დაახლოებით 28,500 ამერიკელი სამხედრო. ორ სახელმწიფოს შორის ასევე გაფორმებულია თავისუფალი ვაჭრობის ხელშეკრულება. სამხრეთ კორეა არის ამერიკის რიგით მეშვიდე უმსხვილესი სავაჭრო პარტნიორი, ხოლო თავის მხრივ, ამერიკა არის კორეის რესპუბლიკის რიგით მეორე უდიდესი სავაჭრო პარტნიორი. (Manyin, 2017)

ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ კორეის ომის დროს სამხრეთ კორეის მხარდაჭერა, შემდგომში მათი ურთიერთობების გაღრმავება და ამერიკის სამხედრო დანაყოფების განლაგება კორეის ნახევარკუნძულზე, საფრთხედ აღიქმება ჩრდილოეთ კორეის მიერ, რაც თავის მხრივ განაპირობებს მრავალწლიან მტრულ დამოკიდებულებას ამ ორ სახელმწიფოს შორის.

დაპირისპირების ახალი ეტაპად შეიძლება გამოიყოს ცივი ომის დასრულების შემდგომ პერიოდი, როდესაც ორ ქვეყანას შორის დავა გადავიდა ახლა ჭრილში და დაუკავშირდა ბირთვული იარაღის გაუვრცელებლობის საერთაშორისო ნორმას. აღნიშნული პერიოდიდან, ამერიკის ძირითადი ძალისხმევა მიმართულია ჩრდილოეთ კორეის ბირთვული პროგრამის შეჩერებისა და კუნძულზე მშვიდობის უზრუნველყოფისაკენ. 1994 წელს, ოფიციალური ფხენიანის მიერ ბირთვული იარაღის გაუვრცელებლობის ხელშეკრულების დატოვების მცდელობის კვალდაკვალ, პრეზიდენტ კლინტონის ადმინისტრაციამ გაავრცელა განცხადება, რომლის თანახმადაც ამერიკის შეერთებულ შტატების მტკიცე პოზიცია იყო ყველა შესაძლებელი გზით, მათ შორის ომით, აღეკვეთა ჩრდილოეთ კორეის მცდელობა განევიტარებინა ბირთვული არსენალი. (Charpenter, 2017)

ჩრდილოეთ კორეის მიერ მკაცრი რიტორიკით გამოირჩეოდა შემდეგი პრეზიდენტის, ჯორჯ ვაშინგტონ ბუშის ადმინისტრაციაც. ბუშმა ჩრდილოეთ კორეას 2002 წელს, კონგრესის წინაშე ამერიკის მდგომარეობაზე მოხსენების გაკეთების დროს „ბოროტების ღერძი“ უწოდა და მასობრივი განადგურების იარაღის შექმნის მცდელობაში დაადანაშაულა. (Bush, 2003)

ოფიციალური ვაშინგტონის რიტორიკას მოყვა მოლაპარაკებების რამდენიმე რაუნდი და დიალოგი, თუმცა საბოლოოდ, 2003 წელს, კორეის სახალხო დემოკრატიულმა რესპუბლიკამ მაინც დატოვა ბირთვული იარაღის გაუვრცელებლობის ხელშეკრულება, რამაც განაპირობა ამერიკის შეერთებული შტატების მხრიდან ზეწოლის ზრდა და ორ ქვეყანას შორის კონფროტაციის კიდევ უფრო გაღრმავება.

მოცემული პერიოდიდან, ჩრდილოეთ კორეის რიტორიკა ამერიკის შეერთებული შტატების მიმართ განსაკუთრებულად მტრულ ხასიათს იძენს. ოფიციალური ფხენიანის ყოველწლიურ ერთობლივ მოხსენებებში, ამერიკა მუდმივად ნახსენებია როგორც „იმპერიალისტი“, ნახევარკუნძულზე „მშვიდობის დამრღვევი“ „მთავარი საფრთხე“ და „მტერი“. 2003 წლის ერთობლივ საახალწლო მოხსენებაში, ჩრდილოეთ კორეის ლიდერი, კიმ ჩენ ირი, მშვიდობის დარღვევაში ამერიკის შეერთებულ შტატებს ადანაშაულებს - „კორეის ნახევარკუნძულზე მშვიდობის დამსხვევასა და ეროვნული თანამშრომლობისათვის ხელის შეშლაში მთავარი დამნაშავე არის ამერიკის შეერთებული შტატები“ და ხალხს შეიარაღებული წინააღმდეგობის

გაწევისაკენ მოუწოდებს - „შეუძლებელია ქვეყნის სუვერენიტეტისა და მსოფლიო მშვიდობის უზრუნველყოფა, თუ ამერიკის შეერთებული შტატების „ძალის ლოგიკას“ წინ სამხედრო ძალით არ აღვუდგებით.“ (Korea, Joint Year Editorial, 2003)

ოფიციალური ფხენიანი, მოსახლეობის მობილიზებას, ამერიკის შეერთებული შტატებისაგან მტრის ხატის შექმნით ცდილობს. 2005 წლის ერთობლივ საახალწლო მოხსენებაში ვკითხულობთ - „ერისათვის აუტანელი სირცხვილია ის ფაქტი, რომ სუვერენიტეტი 100 წელიწადზე მეტია ხელყოფილია გარეშე ძალების მიერ, 40 წლის განმავლობაში იაპონიის იმპერიალისტური მმართველობის, ხოლო 60 წლის მანძილზე ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო დანაყოფების კორეის ნახევარკუნძულზე ყოფნის გამო.“ კიმ ჩენ ირი განსაკუთრებულ ყურადღებას ამახვილებს სამხედრო პოტენციალის ზრდისა და არმიის განვითარების პრიორიტეტულობაზე - „აუცილებელია „არმია უპირველეს ყოვლისა“ პოლიტიკის რევოლუციური ხაზის შემდგომი განვითარება და ქვეყნის სამხედრო შესაძლებლობების ყველა გზით გაზრდა.“ (Korea, Joint Year Editorial, 2005)

ოფიციალური ფხენიანის მტრული რიტორიკა ამერიკის შეერთებული შტატების მიმართ წლების განმავლობაში უცვლელი რჩება და ჩრდილოეთ კორეის რეჟიმის იდენტობის განუყოფელი ნაწილია. ოფიციალური ფხენიანის ლიდერების ნებისიერი გამოსვლა, ამერიკის მიმართ კრიტიკისა და მუქარის გარეშე თითქმის წარმოუდგენელია. დროდადრო შეინიშნება მოწოდებები ოფიციალურ ვაშინგტონთან ურთიერთობების ნორმალიზებასთან დაკავშირებითაც. 2010 წლის ერთობლივ საახალწლო მოხსენებაში, კიმ ჩენ ირი კორეის ნახევარკუნძულსა და აზიაში მშვიდობის დამყარების კუთხით ამერიკასთან კონსტრუქციული თანამშრომლობის მნიშვნელობაზე ამახვილებს ყურადღებას თუმცა 2013 წლის ერთობლივ მოხსენებაში, კორეის ახალი მმართველი, კიმ ჩენ ინი აქცენტს კვლავ სამხედრო პოლიტიკის პრიორიტეტულობაზე აკეთებს და აცხადებს, რომ - „კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკა აყვავდება მხოლოდ მაშინ, როდესაც ქვეყანა ყველა საშუალების გამოყენებით განავითარებს სამხედრო ძალასა და შეძლებს თავისი ხალხის უსაფრთხოებისა და ბედნიერების დაცვას იმპერიალისტური ძალებისაგან“. (Korea, Joint Year Editorial, 2010, 2013)

ასევე უცვლელად ანტაგონისტურია ოფიციალური ვაშინგტონის განცადებები კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკის მიმართ. ამერიკის 44-ე პრეზიდენტმა, ბარაკ ობამამ, არაერთხელ დაგმო ჩრდილოეთ კორეის მიერ ბირთვული იარაღის განვითარების მცდელობა, მოუწოდა სხვა ჩართულ მხარეებს საერთაშორისო თანამშრომლობის გაღრმავებისაკენ და 2016 წელს ბირთვული იარაღის მომდევნო ტესტირების შემდეგ განაცხადა, რომ „ჩრდილოეთ კორეის ბირთვული პროგრამა სერიოზულ საფრთხეს უქმნის რეგიონის უსაფრთხოებას, საერთაშორისო მშვიდობასა და სტაბილურობას“ (Obama, 2016)

საპასუხოდ, ჩრდილოეთ კორეის ლიდერმა დაგმო სამხრეთ კორეისა და ამერიკის შეერთებული შტატების ყოველწლიური ერთობლივი წვრთნები და აღნიშნა, რომ „კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკა გააგრძელებს უფრო მრავალფეროვანი სამხედრო ტექნიკის განვითარებას საკუთარ სტილში“. (Korea, New Year Editorial, 2016)

ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და ჩრდილოეთ კორეას შორის დაპირისპირება ათეულობით წლებია გრძელდება, რასაც საფუძვლად უდევს არა მხოლოდ განცხადებები, არამედ რეალური ქმედებები. ამერიკისაგან მტრის ხატის შექმნა ჩრდილოეთ კორეის ავტორიტარული რეჟიმის ინტეგრალური, სასიცოცხლოდ აუცილებელი ნაწილია. დღემდე, ამ ორ სახელმწიფოს შორის მოლაპარაკებისა და ურთიერთობების რეგულაციის ყველა მცდელობა წარუმატებლად დასრულდა და ამ კუთხით არც სამომავლო პერსპექტივაა იმედის მომცემი.

ჩრდილოეთ კორეის პოლიტიკური ეკონომიკა

1990 წელს, მთავარი ეკონომიკური და პოლიტიკური მოკავშირის, საბჭოთა კავშირის, კოლაფსი მძიმე ეკონომიკური დარტყმა აღმოჩნდა ჩრდილოეთ კორეისათვის. კრიზისი კიდევ უფრო გააღრმავა რუსეთისა და ჩინეთის მიერ საგარეო ვაჭრობის ახალ სისტემაზე გადასვლის მოთხოვნამ, რაც ანგარიშსწორებაში მხოლოდ მყარი

ვალუტის გამოყენებას გულისხმობდა. აღნიშნულ გარე ფაქტორებს თან დაერთო არასწორი ეკონომიკური პოლიტიკა და რესურსების არამართობიერი გამოყენება, რის გამოც პრაქტიკულად ჩამოინგრა გეგმიური განაწილების სისტემა და გაჩნდა არასაკმარისი საკვები პოდუქტის პრობლემა. უკანასკნელ პერიოდში შიდა სასოფლო სამეურნეო პროდუქციის წარმოება გაიზარდა, თუმცა წარმოების დონე მაინც არ არს საკმარისი ჩდილოეთ კორეის მთელი მოსახლეობის მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად. (The World Facebook)

2002 წლიდან, ჩრდილოეთ კორეის ცენტრალურმა ხელისუფლებამ გარკვეულწილად დაუშვა ნახევრად თავისუფალი ბაზრების ფუნქციონირება რათა გაუმჯობესებულიყო მოსახლეობის ცხოვრების სტანდარტი. დაიწყო ეგრეთ წოდებული „მარკეტიზაცია დაბლიდან“, ანუ ქვეყანა, გარკვეული თვალსაზრისით, საბაზრო ეკონომიკაზე გადავიდა. ჩრდილოეთ კორეის რეჟიმიმა მოახდინა ეკონომიკური ცვლილებების წარმატებული რატიფიკაცია და 2005 წლის ივლისში მიიღო ამ რეფორმების პოლიტიკაში ასახვის გადაწყვეტილება. თუმცა, მალევე, კონსერვატიულმა, რეფორმის მოწინააღმდეგე ძალებმა მოიპოვეს უპირატესობა და 2005 წლის აგვისტოში, ჩრდილოეთ კორეის მთავრობამ გადაწყვიტა სრულად აღედგინა საზოგადოებრივი განაწილების სისტემა, ხოლო იმავე წლის პირველი ოქტომბრიდან აკრძალა მარცვლეულით კერძო ვაჭრობა. პარალელურად მთავრობამ მოითხოვა ქვეყნიდან „მსოფლიო საკვების პროგრამის“ (WFP) გასვლა. (Haggard, 2009)

ჩრდილოეთ კორეის თვითიზოლაციის პოლიტიკამ ასახვა ჰპოვა საგარეო ვაჭრობის ნიშნულში. 2005 წელს ჩრდილოეთ კორეის საგარეო სავაჭრო ბრუნვის ზრდის მაჩვენებელი წინა წელთან შედარებით 14.4 %-ით შემირდა და 3,002 მილიონი ამერიკული დოლარი შეადგინა. მომდევნო 2 წლის განმავლობაში, საგარეო სავაჭრო ბრუნვის კიდევ უფრო შემცირდა და ზრდის მაჩვენებელი შესაბამისად - 0.2 და -1.8 %-ს გაუთანაბრდა. (დანართი 1.2). აღსანიშნავია, რომ მოცემულ პერიოდში, 2006 წლის 14 ოქტომბერს, გაეროს უშიშროების საბჭომ ჩრდილოეთ კორეის ბირთვული ტესტის საპასუხოდ მიიღო რეზოლუცია # 1718. თუმცა, მისი უარყოფითი გავლენა ჩრდილოეთ კორეის სგარეო სავაჭრო ბრუნვაზე გამორიცხულია, რადგან რეზოლუციით გათვალისწინებული სანქციები შეზღუდვებს აწესებდა მხოლოდ

მძიმე სამხედრო შეიარაღების, სარაკეტო ტექნოლოგიებისა და გარკვეული ფუფუნების საგნების ექსპორტზე. (Resolution 1718, 2006)

მალევე, ქვეყანაში კვლავ შეიქმნა დეფიციტი და აღმოცენდა მცირე ზომის თავისუფალი ბაზრები. მთავრობა სხვადასხვა მეთოდებით ცდილობდა სასოფლო სამეურნეო პროდუქციის წარმოების წახალისებას, თუმცა უშედეგოდ. 2008 წლისათვის ჩრდილოეთ კორეაში საკვების კრიზისი კვლავ ისეთ დონეზე იყო, როგორც 90-იანი წლების პერიოდში. საკვების დეფიციტით შეიძლება აიხსნას ჩრდილოეთ კორეის მთავრობის გადაწყვეტილება 2008 წელს ჩართულიყო ამერიკის შეერთებულ შტატებთან სასურსათო დახმარების მოლაპარაკებებში. გაჩნდა მოლოდინი, რომ ეკონომიკური კრიზისის ფონზე ჩრდილოეთ კორეა დათანხმდებოდა ბირთვულ საკითხებზე მოლაპარაკებებსაც. თუმცა, მომდევნო, 2009 წელს ოფიციალურმა ფხენიანმა თავადვე განაცხადა უარი ამერიკისგან 500,000 კუბური მეტრის მოცულობის სასურსათო დახმარების მიღებაზე. ეს ფაქტი წარმოადგენდა იმის დემონსტრირება, რომ ჩრდილოეთ კორეას არ სურდა საერთაშორისო ჩართულობის ზრდა. (Haggard, 2009)

საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლა და მეტი ჩართულობის უზრუნველყოფა ჩრდილოეთ კორეისათვის რამდენიმე იზეზის გამოა მიუღებელი. კერძოდ, საბაზრო ეკონომიკა ასუსტებს სახელმწიფოს კუთვნილ ინდუსტრიულ სექტორს რადგან სამუშაო ძალა სახელმწიფო სექტორიდან კერძოში გადადის. გარდა ამისა, თავისუფალი ვაჭრობა წინააღმდეგობაში მოდის და ძირს უთხრის სოციალისტურ სისტემას, რადგან მოსახლეობას უწევს მზარდი თანხის გადახდა საკვებ პროდუქციაში და საბოლოოდ სიტუაციის განსაზღვრავს ფასები და არა პროდუქტის საერთო მიწოდება. და ბოლოს, ეკონომიკის დეცენტრალიზაცია და თავისუფალი ვაჭრობა ჩრდილოეთ კორეის მთავრობისათვის განსაკუთრებით საშიში იდეოლოგიური თვალსაზრისითაა. კერძოდ, საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლა პროდუქციისა და მომსახურების თავისუფალ გაცვლასთან ერთად, ინფორმაციის დაუბრკოლებელ შემოდინებასაც უზრუნველყოფს. ინფორმაციის თავისუფალი შემოდინება კი პრინციპულად ეწინააღმდეგება ჩრდილოეთ კორეის ტიპის ავტორიტარული რეჟიმის საჭიროებებს, სადაც მოსახლეობის მართვა სწორედ ინფორმაციული ვაკუუმის პირობებშია შესაძლებელი. ამიტომ, თავისუფალი ბაზრის

წინააღმდეგ წარმართულ კამპანიას არა მხოლოდ ეკონომიკური, არამედ მყარი იდეოლოგიური კომპონენტიც აქვს. (Haggard, 2009)

მოცემული ინფორმაცია საფუძველს მაძლევს ვივარაუდო, რომ 1990-იანი წლებიდან, ყოვლისმომცველი ეკონომიკური სანქციების დაწესებამდე, ჩრდილოეთ კორეაში არსებული ეკონომიკური პრობლემები დიდწილად განპირობებული იყო რეჟიმის არასწორი ეკონომიკური პოლიტიკით. ჩრდილოეთ კორეის რეჟიმი ეფუძვნება ეგრეთ წოდებულ „ჩუჩხე“ იდეოლოგიას, რომელიც წარმოადგენს მარქსიზმის ჩრდილოკორეულ ვერსიას და გულისხმობს თვითკმარ, ჩაკეტილ ეკონომიკას. გარდა ამისა, ჩრდილოეთ კორეას შეზღუდული რესურსები აქვს სერთაშორისო ბაზარზე მოთხოვნადი საქონლის შექმნისა და შედარებითი სავაჭრო უპირატესობის მოპოვებისათვის არასაკმარისი რესურსები აქვს. შესაბამისად მისი საექსპორტო საქონლის მოცულობა მცირეა. ექსპორტის გარეშე კი ჩრდილოეთ კორეა ვერ მიიღებს იმპორტისათვის საჭირო მყარ ვალუტას. (Elliott, 1994)

გაეროს დაწესებული სანქციების ანალიზი

კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკა წლების განმავლობაში იყო ჩართული საერთაშორისო საზოგადოებისთვის მიუღებელ აქტივობაში, კერძოდ ბირთვული იარაღის განვითარების პროცესში, რამაც საბოლოოდ ეკონომიკური სანქციებით გამოხატული საერთაშორისო უკმაყოფილება გამოიწვია. სანქციების ძირითადი დეტერმინანტი, როგორც აღვნიშნე, არის ჩრდილოეთ კორეის მიერ ბირთვული იარაღისა და ბალისტიკური სარაკეტო ტექნოლოგიის განვითარება, რაც მზარდ საფრთხეს წარმოადგენს მეზობელი სახელმწიფოებისა და ამერიკის შეერთებული შტატებისათვის.

კვლევის დაწყების თარიღად ავიღე 2003 წლის 10 იანვარი, ჩრდილოეთ კორეის მიერ ბირთვული გაუვცელებლობის ხელშეკრულების დატოვების თარიღი, რადგან სწორედ ამ პერიოდიდან იწყება საერთაშორისო საზოგადოების ფართო ჩართულობა და ინტერესი ჩრდილოეთ კორეის საკითხის მიმართ. წამოჭრილი პრობლემის მოგვარების პირველი მცდელობა იყო ექვსმხრივი მოლაპარაკებები, რომლიც

ჩრდილოეთ კორეის ინიციატივით დაიწყო და 2003 – 2009 წლებში და სხვადასხვა ინტენსივობით მიმდინარეობდა. მოლაპარაკებების მხარეებს წარმოადგენდნენ ჩრდილოეთ კორეა, ამერიკის შეერთებული შტატები, სამხრეთ კორეა, ჩინეთი, იაპონია და რუსეთი.

ექვსმხრივი მოლაპარაკებების პირველი რაუნდი გაიმართა 2003 წელს, ჩინეთის დედაქალაქ პაკინში. შეხვედრაზე, ჩრდილოეთ კორეამ წამოაყენა თანმიმდევრული მოლაპარაკებების მოთხოვნა და მოუწონა ამერიკის შეერთებულ შტატებს შეემუშავებინა "არა აგრესიული" ხელშეკრულება, მოეხდინა ორმხრივი ურთიერთობების ნორმალიზება, შეეწყვიტა ჩრდილოეთ კორეის ეკონომიკური ურთიერთობების გაღრმავებისათვის ხელის შემშლელი პოლიტიკის გატარება, დაესრულებინა შეპირებული მსუბუქი წყლის რეაქტორების მშენებლობა, განეახლებინა ნავთობის მიწოდება და გაეზარდა დახმარება. სანაცვლოდ, ოფიციალური ფხენიანი იღებდა ვალდებულებას შეეწყვიტა ურანიუმის გამდიდრება და ბირთვული პროგრამის განვითარება. ბუმის ადმინისტრაცია დათანხმდა ეკონომიკური სანქციების მოხსნასა და 3.72 მილიონი ამერიკული დოლარის ღირებულების დახმარების გაწევას კორეის ნახევარკუნძულის ენერჯის განვითარების ორგანიზაციისათვის. (Devenport, 2018)

ექვსმხრივი მოლაპარაკებების მცდელობა შედეგი არ გამოიღო, რასაც 2006 წლის 9 ოქტომბერს, ჩრდილოეთ კორეის მიერ პირველი ბირთვული ტესტის განხორციელება მოყვა. საპასუხოდ, გაეროს უშიშროების საბჭომ 2006 წლის 14 ოქტომბერს მიიღო რეზოლუცია # 1718, რომელსაც საფუძველზე შეიქმნა „გაეროს უშიშროების საბჭოს სანქციების კომიტეტი ჩრდილოეთ კორეაზე“. კომიტეტის მხარდასაჭერად შეიქმნა ექსპერტთა პანელიც. რეზოლუცია კრძალავდა ჩრდილოეთ კორეაში მძიმე სამხედრო შეიარაღების, სარაკეტო ტექნოლოგიებისა და გარკვეული ფუფუნების საგანთა ექსპორტს.

რეზოლუცია # 1718 არ წარმოადგენს სავაჭრო ემბარგოს რადგან არ ვრცელდება კომერციულ ვაჭრობაზე და მოიცავს მხოლოდ იარაღით ვაჭრობის აკრძალვას. აღნიშნულ რეზოლუციაში, ერთადაერთი ზოგადი სანქცია, რომელიც არ ეხება იარაღით ვაჭრობას არის ფორმალური მოწოდება საერთაშორისო ინსტიტუტებისა და გაეროს წევრი სახელმწიფოების მიმართ, არ გამოუყონ ჩრდილოეთ კორეას ახალი

გრანტები, ფინანსური დახმარება, თუ შეღავათიანი სესხი და შემოიფარგლონ მხოლოდ მიმდინარე დახმარების პროგრამით. რეზოლუცია გაეროს წევრ ქვეყნებს ნებას რთავს დაბლოკონ ჩრდილოეთ კორეის ის ფინანსური ტრანზაქციები და აქტივები, რომლის მიზანი შესაძლოა იყოს ბირთვული იარაღის პროგრამის განვითარებაში წვლილის შეტანა. ეს რეგულაციაც ფართო ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა. (Nations, 2009)

სანქციების საპასუხოდ, 2008 წლის ივნისში, ოფიციალური ფხენიანი დათანხმდა ბირთვული პროგრამის ჩინეთისათვის გადაცემასა და აილო იონგბიონში ბირთვული რეაქტორის გარკვეული ნაწილის დახურვის პასუხისმგებლობა. თუმცა, სტეფან ჰაგარდისა და მარკუს ნოლანდის დაკვირვებით, ბირთვული იარაღის პირველი ტესტირების შემდეგ, ჩრდილოეთ კორეა მხოლოდ სიმულირებდა რომ შეასრულებდა მოთხოვნებს და აღარ განავითარებდა ბირთვულ იარაღსა და ბალისტიკურ რაკეტას. ამ გზით, ოფიციალური ფხენიანი შეძლებდა სანქციების ნეგატიური გავლენის შემცირებასა და ბირთვული იარაღის განვითარებისათვის დროის მოგებას. (Haggard, 2009)

მართლაც, ჩრდილოეთ კორეამ კვლავ განაგრძო ბირთვული პროგრამაზე მუშაობა და 2009 წლის 25 მაისს განახორციელა მეორე ბირთვული ტესტი. გაეროს უშიშროების საბჭომ ფხენინის ქმედების დასაგმობად 2009 წლის 12 ივნისს კვლავ მიიღო რეზოლუცია # 1874 რითაც გააძლიერა ეკონომიკური სანქციები. კონკრეტულად, სანქციები გაფართოვდა და მოიცვა ყველა სახის შეიარაღება და მასთან დაკავშირებული ფინანსური ტრანზაქციები, ტექნიკური წვრთნები, რჩევები, მომსახურება ან დახმარება ამ სფეროში, სამხედრო ინფრასტრუქტურის წარმოება და შენარჩუნება. რეზოლუცია წევრ სახელმწიფოებს მოუწოდებდა შეემოწმებინათ გემები და გაენადგურებინათ ბირთვული იარაღის პროგრამასთან სავარაუდოდ დაკავშირებული ნებისმიერი ტვირთი. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ამ რეზოლუციის მნიშვნელოვან ხარვეზს წარმოადგენს 41-ე პარაგრაფის მე-7 თავი, რომელიც ავადებულებს ქვეყნებს სავაჭრო ტვირთის ინსპექტირებამდე მიიღონ იმ ქვეყნის ნებართვა, რომლის დროშის ქვეშაც ცურავს ხომალდი.

გაეროს უშიშროების საბჭოს შემდგომი რეზოლუციები მიღებულ იქნა უკვე განხორციელებული ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობის შედეგად ჩრდილოეთ კორეის მიერ, 2013 წლის 12 თებერვალს, მესამე ბირთვული ტესტის განხორციელების საპასუხოდ. 2013 წლის 22 იანვარსა და 7 მარტს მიღებული # 2087

და # 2094 რეზოლუციები განმარტავდა და აკონკრეტებდა წევრი სახელმწიფოების უფლებას გაენადგურებინათ ჩრდილოეთ კორეაში მივავალი, ან იქიდან მომავალი ნებისმიერი ტვირთი, რომელიც სავარაუდოდ გამოიყენებოდა სამხედრო კვლევისა და განვითარებისათვის. სანქციები დაწესდა ფულად ტრანზაქციებზეც, რაც მიზნად ისახავდა ჩრდილოეთ კორეის საერთაშორისო ფინანსური სისტემიდან მოწყვეტას.

ეკონომიკური სანქციები კიდევ ერთხელ გამკაცრდა გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ 2016 წლის 2 მარტს მიღებული # 2270 რეზოლუციით, რომელსაც წინ უძღოდა 2016 წლის 6 აინვარს ჩრდილოეთ კორეის მიერ მეოთხე ბირთვული ტესტის განხორციელება. სანქციამ მოიცვა ჩრდილოეთ კორეის მიმართულებით მიმავალი და იქიდან მომავალი ყველა სატვირთო გადაზიდვა, აკრძალა ყველანაირი იარაღით ვაჭრობა ქვეყანასთან, დააწესა დამატებითი აკრძალვა ჩრდილოეთ კორეაში ფუფუნების საგნების, ოქროს, ვანადიუმის, ტიტანის და სხვა იშვიათი ლითონების ექსპორტზე. ასევე, აკრძალა ნახშირისა და რკინის ექსპორტიც გარდა წმინდად „სასიცოცხლო დანიშნულებისა“. ახალი სანქციები გულისხმობდა არალეგალურ საქმიანობაში ექვმიტანილი ჩრდილოეთ კორეელი დიპლომატების გამევეებასაც.

მეხუთე ბირთვული ტესტი ოფიციალურმა ფხენიანმა განახორციელა იმავე, 2016 წლის 9 სექტემბერს. საპასუხოდ, 2016 წლის 30 ნოემბერს გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ მიღებულმა # 2321 რეზოლუციამ ერთხმად გაამკაცრა სანქციები ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ. სრულიად აკრძალა ნახშირის ექსპორტი და ასევე აკრძალვა დაწესდა სპილენძის, ნიკელისა და თუთიის ექსპორტზეც.

2017 წლის 5 აგვისტოს გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ მიღებული რეზოლუცია # 2371 იყო პასუხი 2017 წლის 28 ივლისის სარაკეტო ტესტზე. რეზოლუციამ გაამკაცრა ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ მიღებული ეკონომიკური სანქციები. სრულიად აკრძალა ჩრდილოეთ კორეაში ქვანახშირის, რკინის, ტყვიისა და ზღვის პროდუქტების ექსპორტი. ასევე დაწესდა ახალი შეზღუდვები ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობის ბანკზე და აკრძალა უცხო ქვეყნებში დასაქმებული ჩრდილოეთ კორეელი თანამშრომლების რიცხვის ზრდა.

ბოლო, და ყველაზე დიდი ბირთვული ტესტი ჩრდილოეთ კორეამ განახორციელა 2017 წლის 3 სექტემბერს, და საპასუხოდ მიიღო გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ დამტკიცებული რეზოლუცია # 2375 რომელმაც ერთხმად გაამკაცრდა ნავთობთან

დაკავშირებული სანქციები ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ. რეზოლუციით გათვალისწინებული სანქცია ჩრდილოეთ კორეაში ნედლი ნავთობის ექსპორტის ზღვრად მიმდინარე წლიურ დონეს, 4 მილიონ ბარელს აწესებს და 2 მილიონ ბარელამე ამცირებს გადამუშავებული ნავთობის ექსპორტს. ყველა სანქცია ერთობლიობაში ჩრდილოეთ კორეის ნავთობის საგარეო წყაროს 30%-ით ამცირებს. რეზოლუცია ასევე კრძალავს ჩრდილოეთ კორეის ტექსტილით საგარეო ვაჭრობას, ბუნებრივი და თხევადი გაზის ექსპორტს, საერთო საწაროების შექმნასა და კრძალავს ჩრდილოეთ კორეის მოქალაქეების უცხოეთში მუშაობას.

ჩრდილოეთ კორეის მიერ ჰვასონგ-15 ტიპის კონტინენტთაშორისი ბალისტიკური რაკეტის გაშვების საპასუხოდ, გაეროს უშიშროების საბჭომ მიიღო რეზოლუცია # 2397 რითაც კვლავ გაამკაცრა სანქციები. დაწესდა ახალი შეზღუდვები ჩრდილოეთ კორეაში ნავთობის იმპორტზე, ასევე ქვეყნიდან მეტალის, სასოფლო სამეურნეო პროდუქციისა და მუშახელის ექსპორტზე.

საერთო ჯამში, პირველი ბირთვული ტესტის შემდეგ, გაეროს უშიშროების საბჭომ კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკის წინააღმდეგ ერთხმად მიიღო 9 რეზოლუცია, რომელიც აწესებდა სხვადასხვა სახის ფართომასშტაბიან ეკონომიკურ სანქციებს. ოფიციალური ფხენიანისათვის ყველაზე მტკივნეული არის ტექსტილის ექსპორტისა და ნავთობის იმპორტის შემზღუდველი ეკონომიკური სანქციები. ქვანახშირისა და სხვა მინერალების შემდეგ, ტექსტილი წარმოადგენს მეორე უდიდეს საექსპორტო პროდუქციას ჩრდილოეთ კორეისათვის. ტექსტილის ექსპორტიდან მიღებული შემოსავალი შეადგენს ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობიდან მიღებული საერთო შემოსავლის მეოთხედს. ტექსტილის ექსპორტი ძირითადად ხორციელდება ჩინეთში. გაეროში ამერიკის მისიის დასკვნის თანახმად, განხორციელებული სანქციების შედეგად ემბარგო დაედო ჩრდილოეთ კორეის მიერ საჯაროდ განცხადებული ექსპორტის 90 %-ს. გარდა ამისა, ნავთობპროდუქტების შედინების შემცირება სერიოზული დაბრკოლებაა ჩრდილოეთ კორეისათვის ტექნოლოგიური ამბიციების განხორციელების კუთხით. (Resolution 2375 Strengthening Sanctions on North Korea, 2017)

ამერიკის დაწესებული სანქციების ანალიზი

რაც შეეხება, ამერიკის შეერთებული შტატების სანქციებს ოფიციალური ფხენიანის მიმართ, ის ძირითადად არაპირდაპირი სახისაა, ანუ გამიზნულია არა პირდაპირ ჩრდილოეთ კორეის, არამედ მისი მხარდამჭერების წინააღმდეგ. ამის მიზეზი მარტივია, 2017 წლის ამერიკის სტატისტიკის ბიუროს მონაცემებით, ჩრდილოეთ კორეასა და ამერიკის შეერთებულ შტატებს შორის ნულოვანი სავაჭრო ურთიერთობაა. (United States Census)

ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ მესამე მხარეზე ზეწოლის დემონსტრირება იყო 2005 წელს სახაზინო დეპარტამენტის გაფრთხილება მაკაუ ბანკი, ბანკო დელტა აზია-ს მიმართ, რომელიც სავარაუდოდ ჩართული იყო ჩრდილოეთ კორეის სახელით ფულის გათეთრების პროცესში. მხოლოდ მინიშნება საკმარისი აღმოჩნდა, რომ ბანკიდან დეპოზიტების გადინება დაწყებულიყო რის შედეგადაც ბანკმა მყისიერად გადაწყვიტა გაეყინა ჩრდილოეთ კორეის კუთვნილი 25 მილიონი ამერიკული დოლარი.

ამ კუთხით ასევე აღსანიშნია ამერიკის კონგრესის მიერ 2016 წელის 18 თებერვალს მიღებული აქტი „ჩრდილოეთ კორეის სანქციებსა და პოლიტიკის გაფართოებაზე“. სხვა აკრძალვებთან ერთად, აქტი პირდაპირ ავალდებულებს პრეზიდენტს სანქცია დაუწესოს ნებისმიერ ერთეულს, რომელიც ექვმიტანილი იქნება ჩრდილოეთ კორეასთან იარაღით ვაჭრობაში, მასობრივი განადგურების იარაღის შექნაში მონაწილეობის მიღებაში, ადამიანთა უფლებების დარღვევაში ან/და რაიმე სხვა არაკანონიერ ქმედებაში. ექვმიტანილ ერთეულს შესაძლოა სანქცია დაუწესდეს ამერიკის ფინანსურ ბაზარზე წვდომის აკრძალვის, სამოქალაქო ან სისხლის სამართლებლივი სასჯელის სახით. სანქციები ასევე უწესდება ერთეულებს, რომლებიც ჩართული არიან ჩრდილოეთ კორეასთან მინერალებითა და მეტალით ვაჭრობაში. ასევე აქტის საფუძველზე პრეზიდენტმა მიიღო დისკრეციული უფლება სანქცია დაუწესოს ნებისმიერ ერთეულს, რომელიც დაეხმარება გაეროს მიერ სანქცირებულ პიროვნებებს. აღნიშნული აქტი იმითაცაა მნიშვნელოვანი, რომ ეს დემონსტრირება კონგრესის ჩართულობისა, რადგან მანამდე ამერიკის პრეზიდენტები სანქციებს დამოუკიდებლად ახორციელებდა.

2017 წელს, ამერიკის შეერთებული შტატების ამჟამინდელმა პრეზიდენტმა, დონალდ ტრამპმა, ფინანსთა სამინისტროს მისცა ჩრდილოეთ კორეასთან ვაჭრობის წახალისებაში შემჩნეული ნებისმიერი ერთეულის, ბიზნესისა და პიროვნების, ამერიკის ფინანსური სისტემიდან დაბლოკვის უფლება.

ეკონომიკური სანქციის ეფექტიანობის ინდიკატორი

ეკონომიკური სანქციის დაწესების მთავარი მიზანი, სამიზნე სახელმწიფოსათვის ეკონომიკური ზიანის მიყენების გზით მისგან გარკვეული პოლიტიკური აქტივის მიმღებაა. ეს დეფინიცია ორი კომპონენტისგან შეგდება. კერძოდ, ეკონომიკური ზიანისა და პოლიტიკური აქტივისაგან, სადაც ეკონომიკური ზიანის მასშტაბი არის პოლიტიკური აქტივის გადაცემის წინაპირობა და მთავარი დეტერმინანტი. აქედან გამომდინარე, ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ გატარებული ეკონომიკური სანქციების ეფექტიანობის ანალიზს მისთვის მიყენებული ეკონომიკური დანახარჯის შეფასებით ვიწყებ. სამიზნე სახელმწიფოსათვის მიყენებული ეკონომიკური ზარალის მოცულობის შეფასება გარკვეულწილად შესაძლებელია მთლიანი შიდა პროდუქტისა და საგარეო ვაჭრობის ტენდენციების ანალიზით.

სამიზნისათვის მიყენებული ეკონომიკური დანახარჯის მნიშვნელობის ინტერპრეტირებისათვის გამოვიყენებ კიმბერლი ენ ელიოტის მიერ, ვრცელ კვლევაზე დაყრდნობით შეუშავებულ ინდიკატორს, რომელიც მდგომარეობს შემდეგში - იმისათვის, რომ სამიზნე ქვეყანამ მოკრძალებული მოთხოვნა შეასრულოს, მისთვის ეკონომიკური სანქციით მიყენებული ზიანი უნდა აღემატებოდეს ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტის ღირებულების 2.4 %-ს, ხოლო, ძირეული მოთხოვნის შესასრულებად საჭიროა სამიზნე ქვეყნის ეკონომიკური დანახარჯი აღემატებოდეს მის მთლიანი შიდა პროდუქტის მოცულობის 4.5 %-ს. (Hufbauer, 2007)

ჩრდილოეთ კორეის შემთვევაში, ბირთვული პროგრამის განვითარების შეჩერების მოთხოვნა მაღალპროფილურ მიზანთა რიცხვს განეკუთვნება. ინდიკატორის კრიტერიუმებზე დაყრდნობით, ასეთი სახის მინის მისაღწევად საჭიროა, რომ

ჩრდილოეთ კორეის მიერ, ეკონომიკური სანქციებით მიღებული ეკონომიკური დანახარჯი მთლიანი შიდა პროდუქტის 4.5% -ს აღემატებოდა.

დაწესებული სანქციების ეკონომიკური ეფექტი ჩრდილოეთ კორეაზე

კვლევაში გაანალიზებულია ჩრდილოეთ კორეის მიმართ, გაეროს უშიშროების საბჭოს 2006, 2009, 2013 და 2016 წლების რეზოლუციებით გათვალისწინებული ეკონომიკური სანქციების შედეგად, ჩრდილოეთ კორეისათვის მიყენებული ეკონომიკური ზარალის მოცულობა და მნიშვნელობა.

ჩრდილოეთ კორეის მიერ, ბირთვული იარაღის გაუვრცელებლობის ხელშეკრულების დატოვების შემდეგ, მის მიმართ პირველი ეკონომიკური სანქცია 2006 წელს მიღებული # 1718 რეზოლუციის საფუძველზე დაწესდა. აღნიშნული სანქციათა პაკეტი ძირითადად არაკომერციული ხასიათის იყო და ითვალისწინებდა იარაღით ვაჭრობის აკრძალვას. აქედან გამომდინარე, მისი გავლენა ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობის კომპონენტზე არ იყო მოსალოდნელი.

2009 წელს მიღებული # 1874 რეზოლუცია აფართოებდა უკვე დაწესებულ სანქციებს და მოიცავდა მცირე კომეციულ კომპონენტსაც, რასაც შედეგად უნდა მოყოლოდა ჩრდილოეთ კორეის საგარეო სავაჭრო ბრუნვის შემცირებაც. სტატისტიკური მონაცემების თანახმად ეს ასე არ მომხდარა. მართალია, 2009 წელს, წინა წელთან შედარებით ჩრდილოეთ კორეის სავაჭრო ბრუნვის მოცულობა 402 მილიონი ამერიკული დოლარით შემცირდა, თუმცა შემდეგი 3 წლის მანძილზე შეინიშნებოდა მკვეთრი მატება. 2012 წელს, ჩრდილოეთ კორეის სავაჭრო ბრუნვა, 2009 წლის იგივე მაჩვენებელთან შედარებით თითქმის გაორმაგდა და 6811.3 მილიონი ამერიკული დოლარი შეადგინა. **(დანართი 1.3)**

გაეროს ეგიდით დაწესებულ სანქციათა შემდეგი რაუნდი განხორციელდა 2013 წელს. ამ შემთხვევაშიც იგივე ტენდენცია შეინიშნება. 2013 წლის 22 იანვარსა და 7 მარტს, გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ დამტკიცებული # 2087 და # 2094 რეზოლუციები კიდევ უფრო აფართოებდა დაწესებული ეკონომიკური სანქციების სამოქმედო არეალს. სანქციათა იმპლემენტაციას ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობაზე

გავლენა უნდა მოეხდინა 2013 წლის მეორე ნახევარსა და 2014 წლებში. რეალური სურათი მოსალოდნელისაგან განსხვავებულია, 2013 და 2014 წლებში, ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობის ნიშნულმა, წინა წლებთან შედარებით 533 და 266 მილიონი ამერიკული დოლარით მოიმატა. **(დანართი 1.3)**

2016 წელს, გაეროს უშიშროების საბჭოს მორიგი რეზოლუციების დაწესებასაც არ ჰქონია უარყოფითი ეკონომიკური გავლენა ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობაზე. პირიქით, უმნიშვნელოდ, თუმცა კვლავ გაიზარდა ქვეყნის საერთო სავაჭრო ბრუნვა და 2016 წლის ბოლოს 6,531.7 მილიონი ამერიკული დოლარი შეადგინა.

საერთო ჯამში, 2006 წელს ეკონომიკური სანქციების დაწესებიდან 2016 წლის ჩათვლით, ჩრდილოეთ კორეის სავაჭრო ბრუნვამ 3590 მილიონი ამერიკული დოლარით, ანუ დაახლოებით 122 %-ით მოიმატა.

რაც შეეხება ინდივიდუალურ სანქციებს, ამერიკის შეერთებულ შტატებს ჩრდილოეთ კორეასთან ყველანაირი სავაჭრო და ფინანსური ურთიერთობები აქვს გაწყვეტილი, შესაბამისად მისი პირდაპირი ბერკეტი ჩრდილოეთ კორეასთან მიმართებაში ძალიან შეზღუდულია. (United States Census Bureau)

თუმცა, ამერიკის შეერთებულ შტატებს მაინც აქვს გარკვეული ბერკეტები ჩრდილოეთ კორეასთან იმართებაში. მაგალითად, 2007 წელს გაფორმებული ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც ჩრდილოეთ კორეას მიეცა დოლარის სავალუტო სისტემის გამოყენებისა და ამერიკის შეერთებული შტატების ფინანსურ სექტორზე წვდომის უფლება, ამერიკის ფინანსთა სამინისტროს საშუალებას აძლევს ეფექტურად აკონტროლოს ოფიციალური ფხენიანის დოლარში დენომინირებული ტრანზაქციები. მიუხედავად ამისა, აღნიშნული ბერკეტის გამოყენების პრეცედენტი საკმაოდ მცირეა. პირველად ის გამოყენებულ იქნა 2007 წელს. მოცემულ პერიოდში, ამერიკის ფინანსთა სამინისტროს ოფიციალურმა პირებმა, საბანკო სექტორის წარმომადგენლებს მოუწოდეს არ მიეღოთ მონაწილეობა კორეის არაკანონიერ ფინანსურ ტრანზაქციებში და ამ აქტით არ დაეკარგათ ამერიკული დოლარის სავალუტო სისტემაზე წვდომა. ბანკები, რომლებიც ჩრდილოეთ კორეის კუთვლი ფინანსების ტრანზაქციაში იყვნენ შემჩნეულნი, ამერიკული დოლარის სავალუტო სისტემაზე წვდომის დაკარგვის საფრთხის წინ იდგნენ. ამერიკის სახაზინო დეპარტამენტის მიერ მკაფიუ ბანკი, ბანკო დელტა აზია-ს მიმართ მხოლოდ ერთი

გაფრთხილებაც კი საკმარისი აღმოჩნდა, რომ ბანკს მაშინვე გაეყინა ჩრდილოეთ კორეის კუთვნილი აქტივები, რაც ჩრდილოეთ კორეას 25 მილიონი ამერიკული დოლარის დაკარგვად დაუჯდა. აღნიშნული პრეცედენტის შემდეგ, სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებულმა ჩინეთის ბანკმაც კი უარი განაცხადა შეესრულებინათ ჩინეთის მთავრობის მოთხოვნა და განეხორციელებინა ფინანსური ტრანზაქცია ფხენიანის კუთვნილ ანგარიშზე. ეს პრეცედენტი არის კარგი დემონსტრირება იმისა, რომ ძლისხმევის შემთხვევასი ამერიკის შეერთებულ შტატებს შეუძლია ეკონომიკური სანქციების უფრო წარმატებით გამოყენება.

2016 წლის სექტემბერში, ჩრდილოეთ კორეის მიერ რიგით მეხუთე ბირთვული რაკეტის ტესტირების საპასუხოდ, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ დაწესებული სანქციების დარღვევაში, პირველად დაადასაშაულა ჩინური ბანკი და გაყინი მისი კუთვნილი ანგარიშები. თუმცა, ამ ქმედებასაც არ ქონია კომპლექსური სახე. (Stanton)

ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ, მესამე მხარისათვის სანქციის დაწესების გზით ჩრდილოეთ კორეაზე ზეწოლის მოხდენის მცდელობა საკმაოდ ფრაგმენტული ხასიათისაა და კვლევის მიზნით მისი რეალური ეფექტის უფრო კონკრეტულად შეფასება, სტატისტიკური მონაცემების არ არსებობის გამო, პრაქტიკულად შეუძლებელია.

კორეის ვაჭრობისა და ინვესტიციების ხელშეწყობის სააგენტოს მონაცემებით, 2016 წელს, მიუხედავად გამკაცრებული ეკონომიკური სანქციებისა, ჩრდილოეთ კორეის მთლიანი შიდა პოდუქტის მოცულობა 3.9 %-ით გაიზარდა, რაც ზრდის ერთ-ერთ ყველაზე მაღალ მაჩვენებელს წარმოადგენს. მოცემულ პირობებში, კიმბერლი ენ ელიოტის შეფასების კრიტერიუმზე დაყრნობით, ჩრდილოეთ კორეისაგან მოთხოვნის შესრულებისა და ბირთვული იარაღის პროგრამის შეწყვეტის ალბათობა არ არსებობს.

მოცემული შედეგი საჭიროებს შემდგომ კვლევასა და ანალიზს.

ალტერნატიული ამხსენილი ცვლადები

კვლევის დასრულების მიზნით, მნიშვნელოვანია ალტერნატიული ამხსენილი ცვლადების ანალიზი. ამისათვის გამოვიყენებ გარი ჰაფბაუერის, ჯეფრი სკოტის, კიმბერლი ენ ელიოტისა და ბარბარა ოგის მიერ შემუშავებულ ეკონომიკური სანქციების ეფექტიანობის შეფასების ანალიტიკურ ჩარჩოს, რომელიც მოიცავს 10 ადამოუკიდებელ ცვლადს. ეს ფაქტორებია: სამიზნე ქვეყნის პოლიტიკური რეჟიმი; სამიზნის წინააღმდეგ გატარებული ეკონომიკური სანქციების თანმხლები პოლიტიკური ღონისძიებები; საერთაშორისო თანამშრომლობა სამიზნის წინააღმდეგ; საერთაშორისო დახმარება სამიზნე ქვეყანას; ინიციატორსა და სამიზნეს შორის ეკონომიკური სანქციის დაწესებამდე არსებული ურთიერთობა; ინიციატორსა და სამიზნეს შორის არსებული ეკონომიკური ურთიერთობები; სამიზნის მიერ ეკონომიკური სანქციებისაგან მიღებული ეკონომიკური დანახარჯები; სამიზნე ქვეყნის ეკონომიკური და პოლიტიკური სტაბილურობა; სამიზნის მიმართ გამოყენებული ეკონომიკური სანქციების ტიპები; ეკონომიკური დანახარჯები, რომელიც ინიციატორმა მიიღო ეკონომიკური სანქციის დაწესებით.

წინა მოკვლევის საფუძველზე, გარი ჰაფბაუერისა და სხვათა მიერ შემოთავაზებული ათი ალტერნატიული დამოუკიდებელი ცვლადიდან გამოვყოფ ორს: თანმხლები პოლიტიკური ღონისძიებები; საერთაშორისო თანამშრომლობა სამიზნის წინააღმდეგ.

დანარჩენი ალტერნატიული ცვლადების ანალიზი მოცემული კვლევისათვის არა მიმაჩნია საინტერესოდ. რადგან, ძირითად პრობლემად უკვე გამოიკვეთა ჩრდილოეთ კორეისათვის მიყენებული არასათანადო ეკონომიკური დანახარჯი, რაც გამორიცხავს ისეთი ალტერნატიული ამხსენილი ცვლადების მნიშვნელობას, როგორცაა მაგალიათად სამიზნე ქვეყნის პოლიტიკური რეჟიმი და სამიზნის წინააღმდეგ გატარებული ეკონომიკური სანქციების თანმხლები პოლიტიკური ღონისძიებები. დარჩენილი ალტერნატიული ცვლადები კვლევის პროცესში გარკვეული თვალსაზრისით გაანალიზებულია, უფრო ღრმა ანალიზის ჩატარება კი კვლევის მიზნიდან გამომდინარე არაადექვატურად მიმაჩნია

სანქციების აღსრულების მექანიზმის ანალიზი

ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ, 2003 – 2016 წლებში, ჩრდილოეთ კორეის მიმართ გატარებული ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობის ანალიზის პროცესში დადასტურდა, რომ ა) ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და ჩრდილოეთ კორეას შორის ისტორიულად მტრული ნარატივი და შესაბამისად კონფლიქტის მოლოდინის მაღალი დონეა და ბ) ეკონომიკური სანქციების დაწესებას, ჩრდილოეთ კორეის ეკონომიკური ინდიკატორების გაუარესება არ გამოუწვევია

გარდა ამისა, გამოიკვეთა ეკონომიკური სანქციების აღსრულების სუსტი მექანიზმის გავლენა ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ დაწესებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობის თვალსაზრისით. შესაბამისად საჭირო გახდა შემდგომი მოკვლევის ჩატარება.

ეკონომიკურ სანქციათა აღსრულების პრაქტიკულად ერთადერთ მექანიზმს წამორადგენს ბირთვული იარაღის გავრცელების უზრუნველყოფის ინიციატივა, რომელიც 2003 წელს ამერიკის შეერთებული შტატების ხელმძღვანელობით შეიქმნა და მასობრივი განადგურების იარაღის გავრცელების წინააღმდეგ საერთაშორისო თანამშრომლობის უზრუნველყოფის მცდელობაა. უსაფრთხოების საბჭოს მიერ 2004 წელს მიღებული # 1540 რეზოლუციით მოხდა აღნიშნული ინიციატივის ფორმალურ მონიტორინგის ინსტრუმენტად დამტკიცება. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ მოცემულ მექანიზმს არ გააჩნია იძულების ძალა, შესაბამისად სუსტად არის ინსტიტუციონალიზებული.

ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ მკაცრი ეკონომიკური სანქციის დაწესებისა და აღსრულების მიმართ განსაკუთრებით რეზისტენტულია ჩინეთი, რომელიც ამავე დროს წარმოადგენს ჩრდილოეთ კორეის ძირითად სავაჭრო პარტნიორს. პარადოქსულია, რომ ჩრდილოეთ კორეის მიმართ დაწესებული ეკონომიკური სანქციების გამკაცრების პარალელურად ღრმავდება, ამ ორ ქვეყანას შორის ეკონომიკური კავშირებიც. აღნიშნული ფაქტი დიდწილად განპირობებულია ჩინეთის მიერ, გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებით გათვალისწინებული, სანქციების იმპლემენტაციის დაბალი მაჩვენებლით რაც თავის მხრივ

განპირობებულია აღსრულების სუსტი მექანიზმით. უკანასკნელ წლებში, დაწესებული ეკონომიკური სანქციების ფონზე, ჩრდილოეთ კორეის ეკონომიკის გასაოცარი მდგრადობა სწორედ ჩინეთთან მყარი სავაჭრო ურთიერთობებით შეიძლება აიხსნება. კორეის ვაჭრობისა და ინვესტიციების ხელშეწყობის სააგენტოს მონაცემებით 2005 წელს, ჩრდილოეთ კორეის სავაჭრო ბრუნვამ ჩინეთთან პირველად გადააჭარბა ჩრდილოეთ კორეას მთლიანი სავაჭრო ბრუნვის 50 %-ს და შეადინა 52.6 %. მაშ შემდეგ, ჩრდილოეთ კორეას სავაჭრო დამოკიდებულება ჩინეთზე მკვეთრად იზრდებოდა და 2013 წელს უკვე გადააჭარბა ქვეყნის მთლიანი სავაჭრო ბრუნვის 90%-ს. მომდევნო 2 წლის განმავლობაში, ჩინეთზე სავაჭო დამოკიდებულება მცირედით შემცირდა, თუმცა, მიუხედავად გაეროს უშიშროების საბჭოს # 2270 და # 2321 რეზოლუციებისა, რომელიც ჩრდილოეთ კორეას უწესებდა ახალ ეკონომიკურ სანქციებს, კვლავ გაიზარდა 2016 წელს.(1.4) 2016 წლის მონაცემებით, ჩინეთზე მოდის ჩრდილოეთ კორეის მთლიანი საგარეო ვაჭრობის დაახლოებით 92.7 % მაშინ როდესაც ეს მაჩვენებელი 2003 წელს 32.8 %-ს (დანართი 1.5) არ აღემატებოდა. ჩინეთისა და ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობის მაჩვენებელი კიდევ უფრო შთამბეჭდავია თუ გავითვალისწინებთ, რომ ჩრდილოეთ კორეის რიგირთ მეორე სავაჭრო პარტნიორზე, რუსეთზე, მთლიანი საგარეო ვაჭრობის მხოლოდ 1.2 % მოდის (დანართი 1.4)

ჩინეთი მუდმივად ეწინააღმდეგებოდა ამერიკის შეერთებული შტატების ხისტ პოზიციას ჩრდილოეთ კორეასთან მიმართებაში და ბლოკავდა გაეროს ეგიდით ჩრდილოეთ კორეისათვის მკაცრი ეკონომიკური სანქციების დაწესების ინიციატივებს. ეს განპირობებული იყო ოფიციალური ფხენიანისა და ვაშინგტონის განსხვავებული ინტერესებით რეგიონში. ოფიციალური ფხენიანი, უპირველეს ყოვლისა დაინტერესებულია ჩრდილოეთ კორეაში სტაბილური სიტუაციის შენარჩუნებით, რათა არ მოხდეს ქვეყნის კოლაფსი და არ შეიქმნას დევნილების კრიზისი ჩინეთის საზღვართან. გარდა ამისა, არსებობს მოლოდინი, რომ ჩრდილოეთ კორეაში რეჟიმის ჩამონგრევის შემთხვევაში, ამერიკის შეერთებული შტატები გაზრდის სამხედრო დანაყოფების რაოდენობას რეგიონში რათა უზრუნველყოს ბირთვული შეიარაღების უსაფრთხოება. ჩინეთისათვის, ჩრდილოეთ კორეის პოტენციური კოლაფსი და რეგიონაში ამერიკის სამხედრო წარმომადგენლობის ზრდა

მოკლევადიან პერიოდში გაცილებით უფრო დიდ საფრთხეს წარმოადგენს ჩინეთისათვის, ვიდრე ოფიციალური ფხენიანის მიერ ბირთვული იარაღის განვითარება.

ჩინეთის მიერ, ჩრდილოეთ კორეის მიმართ დაწესებული სანქციების იმპლემენტაცია საყურადღებოა იმ კუთხით, რომ თითქმის 92%-იანი დამოკიდებულების პირობებში, თუ ჩინეთი არ მოახდენს სანქციების რეალურ იმპლემენტაციას, მაშინ ჩრდილოეთ კორეის მიმართ დაწესებული სანქციები უბრალო ფორმალობა იქნება.

ჩინეთის გარდა, ჩრდილოეთ კორეის მიმართ არათანმიმდევრული პოლიტიკით გამოირჩევა ამერიკის შეერთებული შტატებიც. ბუშის ადმინისტრაციის მტრული რიტორიკა ჩრდილოეთ კორეის მიმართ, რეალური ქმედებით არ იყო გამყარებული. პირიქით, ბუშის ადმინისტრაციის დროს, ჩრდილოეთ კორეა ამოიღეს ტერორიზმის დამფინანსებელი ქვეყნების სიიდან. გარდა ამისა, 2007 წელს გაფორმდა ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც ჩრდილოეთ კორეას შეეძლოთ დოლარის სისტემის გამოყენება და შესაბამისად ამერიკის შეერთებული შტატების ფინანსურ სექტორზე წვდომა. ხელშეკრულებით ასევე გათვალისწინებული იყო მეტი ფინანსური დახმარება და ეკონომიკური სანქციების შემსუბუქება. 2007 წლის შემოდგომაზევე, ექვს მხრიანი მოლაპარაკებების პროგრესის კვალდაკვალ, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა დაიწყო ჩრდილოეთ კორეის მძიმე საწვავით მომარაგებაც. (Manyin E. N.)

2012 წლის 29 თებერვალს, ბარაკ ობამას პრეზიდენტობის პერიოდში დაიდო კიდევ ერთი შეთანხმება ჩრდილოეთ კორეასთან. შეთანხმების საფუძველზე, ჩრდილოეთ კორეა დათანხმდა ბირთვული პროგრამის შეჩერებას ამერიკის მხრიდან დახმარების სანაცვლოდ. თუმცა, შეთანხმების მიღწევიდან ექვსი კვირის შემდეგ, ოფიციალურმა ფხენიანმა ბირთვული რაკეტა სატესტო რეჟიმში გაუშვა.

ჩრდილოეთ კორეამ ინიციატორთა არათანმიმდევრული პოლიტიკით ისარგებლა, ხელი მოაწერა, ხოლო მალევე ცალმხრივად დაარღვია არაერთი ხელშეკრულება. მათ შორის იყო ორი ხელშეკრულება საერთაშორისო ატომური ენერჯის სააგენტოს ეგიდით, ბირთვული გაუვრცელებლობის ხელშეკრულება, 2005 წლის ერთობლივი

მოხსენება, 2007 და 2012 წლების შეთანხმებები, ექვსმხრივი მოლაპარაკებების ფორმატი და სხვა.

მოცემულ პერიოდში, ჩრდილოეთ კორეაზე დაწესებული ეკონომიკური სანქციები საკმაოდ მძიმე უნდა ყოფილიყო, რომ არა მათ აღსრულებასთან დაკავშირებული პრობლემები. რეალურად, გაეროს არ აქვს იძულების მექანიზმი, რაც დაწესებულ სანქციებს არაფექტურს ხდის. 2017 წლის თებერვალში, გაეროს ექსპერტთა პანელმა განაცადა, რომ 193 წევრი სახელმწიფოდან, 166-ს არ ჰქონდა წარდგენილი ანგარიში დაწესებული სანქციების შესრულებაზე.

სანქციების აღსრულებასთან დაკავშირებული პრობლემატიკისა და არათანმიმდევრული მიდგომის აღიარებად შეიძლება მივიჩიოთ გაეროში ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩის, ნიკი ჰეილის მიერ 2017 წელს გაკეთებული განცხადება - „ჩვენ დავასრულეთ მცდელობა დაგვერწმუნებინა ჩრდილოეთ კორეა გაეკეთებინა სწორი არჩევანი. ხლა, ჩვენ ვცდილობთ წავართვათ მას შესაძლებლობა გააკეთოს არასწორი არჩევანი“

თეორიული ახსნა

ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ 2003 – 2016 წლების შუალედში, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ დაწესებულ ეკონომიკური სანქციების ეფექტიანობის ანალიზზე დაყრდნობით მიღებული დასკვნები სრულ თანხვედრაში მოდის დენიელ დრეზნერის კონფლიქტების მოლოდინის მოდელთან.

როგორც უკვე აღვნიშნე, კონფლიქტის მოლოდინის მოდელი ავითარებს ეკონომიკური სანქციის ეფექტიანობის განმსაზღვრელ ორ დამოუკიდებელ ცვლადს. ესენია: ა) კონფლიქტის მოლოდინის დონე და ბ) ინიციატორსა და სამიზნის დანახარჯს შორის სხვაობა

ამერიკის შეერთებული შტატები წარმოადგენს ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ დაწესებული ეკონომიკური სანქციების მთავარ ინიციატორს. ჩრდილოეთ კორეასა და ამერიკას შორის კონფლიქტური დამოკიდებულება ათეულობით წლების განმავლობაში ყალიბდებოდა და ღრმავდებოდა. მათ შორის მტრული

დამოკიდებულება გამყარებულია ისტორიული ფაქტორებითა და იდეოლოგიური განსხვავებით. ოფიციალური ვაშინგტონი ჩრდილოეთ კორეას აღიქვამს „ბოროტების ღერძად“, ოფიციალური ფხენიანისათვის კი ამერიკისაგან მტრის ხატის შექმნა იდეოლოგიისა და რიტორიკის განუყოფელ ნაწილს წარადგენს. კვლევის პროცესში განხილულია ორივე მხარის ოფიციალური განცხადებები და დისკურს ანალიზის საფუძველზე გამოტანილია დასკვნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში ინიციატორსა და სამიზნეს შორის არის სრულყოფილი მტრობა, რაც თავის მხრივ განაპირობებს სამიზნის მხრიდან სამომავლო კონფლიქტის მოლოდინის მაღალ დონეს.

მეორე მხრივ, კვლევაში გაანალიზებულია მეორე დამოუკიდებელი ცვლადი, ეკონომიკური სანქციის დაწესებით, სამიზნე სახელმწიფოსათვის მიყენებული ეკონომიკური დანახარჯის მოცულობა. ანალიზისას გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური ინდიკატორები, როგორცაა მთლიანი შიდა პროდუქტი და საგარეო სავაჭრო ბრუნვა. ორივე ინდიკატორზე დაყრდნობით გამოტანილია დასკვნა, რომ ჩრდილოეთ კორეას, მის მიმართ გატარებული მრავალი ეკონომიკური სანქციის მიუხედავად, არ ჰქონია დიდი ეკონომიკური დანახარჯი. უფრო მეტიც. 2006 – 2016 ქლების შუალედში, ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობა 122%-ით გაიზარდა, ხოლო მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრის მაჩვენებელი მხოლოდ 2016 წელს, 3.9% იყო.

ორივე კრიტერიუმზე დაყრდნობით, ჩრდილოეთ კორეის მიმართ დაწესებული ეკონომიკური სანქცია ხვდება კონფლიქტის შეფასების მოდელის მეორე კატეგორიაში. რომლის თანახმადაც, მაღალი კონფლიქტის მოლოდინისა და დაბალი ეკონომიკური დანახარჯის პირობებში, სამიზნე სახელმწიფოს მხრიდან მხოლოდ უმნიშვნელო კომპრომისის მიღებაა მოსალოდნელი.

იქიდან გამომდინარე, რომ ჩრდილოეთ კორეის მიმართ წაყენებული მოთხოვნა, ბირთვული იარაღის პროგრამის შეჩერება, წრმოადგენს მნიშვნელოვან საერთაშორისო ნორმას, ინიციატორისათვის სამიზნის მხრიდან კომპრომისული, ნაწილობრივი დათმობა მიუღებელია რაც საბოლოოდ იწვევს ჩიხს, ანუ ეკონომიკური სანქციის ეპიზოდის უშედეგოდ დამთავრდებას.

როგორც უკვე აღვნიშნე, განხილულ ეკონომიკური სანქციის ეპიზოდს კონფლიქტის მოლოდინის მოდელი ადექვატურად ხისნის. თუმცა, კვლევის პროესში გამოვლენილმა დამატებითმა ფაქტორებმა განაპირობა შემდგომი კვლევის აუცილებლობა რათა შევსებულიყო დარჩენილი ემპირიული და თეორიული სივრცე.

კვლევის შედეგად, დამატებითი დამოუკიდებელი ცვლადის სახით გამოვლინდა ეკონომიკურ სანქციათა აღსრულების მექანიზმი. არადექვატური აღსრულების მექანიზმი დიდწილად განაპირობებს ეკონომიკური სანქციის არაეფექტიანობას. აღნიშნული მოსაზრება დასაბუთებულია ეკონომიკური სანქციების ფონზე, ჩდილოეთ კორეისა და ჩინეთის გაღრმავებული ეკონომიკური და სავაჭრო ურთიერთობების განხილვის მაგალითზე. იმ ფონზე, როდესაც ოფიციალური ფხენიანისათვის ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ დაწესებული ეკონომიკურ სანქციებს საერთო ჯამში უნდა აღეკვეთა ჩრდილოეთ კორეის ოფიციალურად გაცხადებული საგარეო ვაჭრობის დაახლოებით 90 %, ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობა პირიქით 3.9 %-ით გაიზარდა. აღნიშნული პარადოქსი განპირობებულია სწორედ ეკონომიკურ სანქციათა აღსრულების არადექვატური მექანიზმით.

დასკვნა

ჩემი ნაშრომი მიზნად ისახავდა, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ, 2003-2016 წლებში, ჩრდილოეთ კორეის ბირთვული პროგრამის განვითარების აღსაკვეთად დაწესებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების ანალიზს.

კვლევის ფარგლებში გამოკვეთილ ინფორმაციაზე დაყრდნობით ჩამოვყალიბე შემდეგი ჰიპოთეზა - 2003-2016 წლებში ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ გატარებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობა, ბირთვული პროგრამის შეჩერების კუთხით, განპირობებული იყო ა) ინიციატორსა და სამიზნეს შორის კონფლიქტის მაღალი მოლოდინითა და ბ) სამიზნისათვის მიყენებული დაბალი ეკონომიკური დანახარჯით.

ჰიპოთეზის შეამოწმებლად ჩატარებული კვლევის საფუძველზე გავლინდა შემდეგი

ა) ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და ჩრდილოეთ კორეას შორის დაპირისპირება ათეულობით წლებია გრძელდება. ამ დაპირისპირებას საფუძველად უდევს არა მხოლოდ განცხადებები, არამედ რეალური ქმედებებიც. ამერიკისაგან მტრის ხატის შექმნა ჩრდილოეთ კორეის ავტორიტარული რეჟიმის ინტეგრალური, სასიცოცხლოდ აუცილებელი ნაწილია. დღემდე, ამ ორ სახელმწიფოს შორის მოლაპარაკებისა და ურთიერთობების რეგულაციის ყველა მცდელობა წარუმატებლად დასრულდა. მტრობა თავის მხრივ წარმოადგენს კონფლიქტის მოლოდინის საზომს. აქედან გამომდინარე, დავასკვნენ, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და ჩრდილოეთ კორეას შორის არის სამომავლო კონფლიქტის მოლოდინის მაღალი დონე.

ბ) 2003 – 2016 წლების შუალედში, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ, ოფიციალური ფხენიანისათვის დაწესებულ ეკონომიკურ სანქციების პირობებში, ჩრდილოეთ კორეის სავაჭრო ბრუნვამ 3590 მილიონი ამერიკული დოლარით, ანუ დაახლოებით 122 %-ით მოიმატა. 2016 წელს, გაეროს მიერ ჩრდილოეთ კორეისათვის დაწესებული ახალი სანქციების ფონზე კი, ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტის 3.9 %-იანი ზრდა დაფიქსირდა. კიმბერლი ენ ელიოტის

კრიტერიუმის მიხედვით, სამიზნე ქვეყნისაგან მნიშვნელოვანი დათმობის მიღება შესაძლებელია მხოლოდ მაშინ, თუ ეკონომიკური სანქციების შედეგად მისი მთლიანი შიდა პროდუქტის მოცულობა დაახლოებით 4.5 %-ით შემცირდება. ჩრდილოეთ კორეის შემთხვევაში კი ეს მაჩვენებელი პირიქით გაიზარდა. შესაბამისად, დადგინდა, რომ 2003 -2016 წლების შუალედში ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ დაწესებულ ეკონომიკურ სანქციებს მისთვის დიდი ეკონომიკური ხარჯი არ მოუტანია.

მოკვლევის საფუძველზე გაჩნდა დამატებითი საკვლევო კითხვა. მრავლმხრივი სანქციებისა და მაღალი საერთაშორისო ჩართულობის ფონზე, რა ფაქტორებმა განაპირობა ჩრდილოეთ კორეის დაბალი ეკონომიკური დანახარჯი.

შემდგომი კვლევის საფუძველზე დადგინდა, რომ ჩრდილოეთ კორეის მიმართ დაწესებულ ეკონომიკურ სანქციებს ერთობლიობაში უნდა შეეზღუდათ ქვეყნის საგარეო ვაჭრობის დაახლოებით 90 %, რაც რეალურად არ განხორციელებულა. დადგინდა, რომ აღნიშნული ფაქტი განპირობებულია ეკონომიკურ სანქციათა აღსრულების სათანადო მექანიზმის არ არსებობით. 2017 წლის თებერვალში, გაეროს ექსპერტთა პანელმა განაცადა, რომ 193 წევრი სახელმწიფოდან, 166-ს არ ჰქონდა წარდგენილი ანგარიში დაწესებული სანქციების შესრულებაზე. სანქციათა მონიტორინგის ერთადერთ მექანიზმს ამჟამად წარმოადგენს 2003 წელს ამერიკის შეერთებული შტატების ინიციატივით შექმნილი, ბირთვული იარაღის გავრცელების უსაფრთხოების ინიციატივა, რომელსაც არ აქვს იძულების მექანიზმი და მხოლოდ ფორმალურდაა ინსტიტუციონალიზებული.

ეკონომიკურ სანქციათა აღსრულების სათანადო მექანიზმის გარეშე, ჩრდილოეთ კორეის საგარეო ვაჭრობა არ შეზღუდულა, უბრალოდ შეიცვალა მისი სავაჭრო გეოგრაფია. 2016 წლის მონაცემებით, ჩრდილოეთ კორეის მთავარი სავაჭრო პარტნიორი დაახლოებით 92 %-იანი წილით არის ჩინეთი, მაშინ როდესაც საწყის ეტაპზე, 2003 წელს, ანიშნული მაჩვენებელი არ აღემატებოდა 32 %-ს.

მიღებული შედეგის საფუძველზე, დავადგინე, რომ 2003-2016 წლებში ამერიკის შეერთებული შტატებისა და გაეროს მიერ ჩრდილოეთ კორეის წინააღმდეგ გატარებული ნეგატიური ეკონომიკური სანქციების არაეფექტიანობა, ბირთვული

პროგრამის შეჩერების კუთხით, განპირობებული იყო ა) ინიციატორსა და სამიზნეს შორის კონფლიქტის მაღალი მოლოდინითა, ბ) სამიზნისათვის მიყენებული დაბალი ეკონომიკური დანახარჯით და ც) სანქციათა აღსრულების სუსტი მექანიზმით

მოცემული შედეგი არ მოდის წინააღმდეგობაში ჩემ მიერ, კვლევის დასაწყისში, ჩამოყალიბებულ ჰიპოთეზასთან. პირიქით, სანქციათა აღსრულების სუსტი მექანიზმის, როგორც დამოუკიდებელი ცვლადის, ოპერაციონალიზაცია, წარმოადგენს თეორიის შევსების მცდელობას.

დასკვნის სახით მინდა ხაზი გავუსვა მოცემული კვლევის მნიშვნელობასა და სიახლეს. ჩემი ნაშრომის წვლილს ერთის მხრივ ვხედავ, როგორც დენიელ დრეზნერის მიერ შემუშავებული კონფლიქტების მოლოდინის მოდელის შევსების მცდელობას რომელიც საშროებს შემდგომ კვლევასა და ანალიზს. იმის გათვალისწინებით, რომ კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკის მიმართ ახალი სანქციების დაწესების პროცესი კვლავ გრძელდება, აღნიშნული კვლევა იქნება ღირებული საფუძველი ჩრდილოეთ კორეის მიმართ დაწესებული ეკონომიკური სანქციების შემდგომი პროგნოზირებისათვის.

გამოყენებული ლიტერატურა

- Blanchard, J. R. (2013). *Economic Statecraft and Foreign Policy*. New York : Routledge Global Security Studies.
- Bush, W. (2003). The President's State of the Union Address.
- Charpenter, G. (18 April 2017 r.). *The National Interest*. Получено 17 01 2018 r., из The 1994 North Korea Crisis: Military Force a Bad Idea Then (and a Worse One Now): <https://translate.google.ge/#en/ka/pril%2018%2C%202017>
- Devenport, K. (2018). Chronology of U.S.-North Korean Nuclear and Missile Diplomacy. *Arms Control Association* .
- Drezner, D. (1999). *The Sanctions Paradox*. Cambridge: Cambridge Studies in International Relations.
- Elliott, K. (1994). Will Economic Sanctions Work Against North Korea?
- Haggard, S. N. (2009). *Sanctioning North Korea: The Political Economy of Denuclearization and Proliferation*.
- Haley, N. (11 09 2017 r.). *United States mission to the United Nations*. Получено 01 08 2018 r., из Remarks Following the Adoption of UN Security Council Resolution 2375 on North Korea Sanctions: <https://usun.state.gov/remarks/7970>
- Hufbauer, G. S. (2007). *Economic Sanctions Reconsideration*. Washington: Peterson Institute for International Economics.
- Kim, H. (2009). The Impact Of United Nations Sanctions on North Korea (DPRK). *Arms Trade Control Programme* .
- Korea, N. (2003). *Joint Year Editorial*.
- Korea, N. (2005). *Joint Year Editorial*.
- Korea, N. (2010, 2013). *Joint Year Editorial*.
- Korea, N. (2016). *New Year Editorial*.
- Maas, M. (2011). Beyond Economic Sanctions: Rethinking the North Korean Sanctions Regime. *Research Gate* .
- Manyin, E. N. (б.д.). U.S Assistance to North Korea. *Foreign Affairs, Defense and Trade Division* .
- Manyin, M. C.-A. (2017). U.S.-South Korea Relations. *Congressional Research Service* .
- Nations, U. (2009). *Resolution 1874*. Получено 23 12 2017 r., из <https://www.un.org/sc/suborg/en/s/res/1874-%282009%29>
- Obama, B. (09 09 2016 r.). *Statement by the President on North Korea's Nuclear Test*. Получено 24 12 2017 r., из The White House: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/09/09/statement-president-north-koreas-nuclear-test>

Peksen, D. (2016). *Authoritarian Regimes and Economic Sanction Effectiveness: The Case of North Korea*. Memphis: Korea Economic Institute of America.

Powel, B. (2005). Walking the Tightrope; Kim Jong Il's Nuclear Brinkmanship Has China, South Korea, and. *Time International* .

Resolution 1718. (2006). Получено 16 01 2018 г., из United Nations:
<https://www.un.org/press/en/2006/sc8853.doc.htm>

Resolution 2375 Strengthening Sanctions on North Korea. (2017). Получено 07 01 2018 г., из United States mission to the United Nations: <https://usun.state.gov/remarks/7969>

Sigal, V. (1 May 1997 г.). *Arms Control Association*. Получено 01 02
https://www.armscontrol.org/act/1997_05/sigal г., из The North Korean Nuclear Crisis: Understanding The Failure of the 'Crime-and-Punishment' Strategy: 2018

Stanton, J. (б.д.). *Getting Tough on North Korea*. Получено из Foreign Affairs:
<https://www.foreignaffairs.com/articles/north-korea/2017-04-17/getting-tough-north-korea>

The World Factbook. (б.д.). Получено из Central Intelligence Agency:
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kn.html>

United States Census. (б.д.). Получено 01 02 2018 г., из <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5790.html>

United States Census Bureau. (б.д.). Получено из <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5790.html>

Vuksanovic, V. (2017). Nuclear weapons dominate North Korea's foreign and domestic policy; diplomatic engagement is the only way to encourage regime change.

Zarate, J. (2017). Secondary Sanctions Against Chinese Institutions: Assessing their Utility for Constraining North Korea. *Financial Integrity Network* .

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Mariami Khachidze

**Efficiency of Coercive Economic Diplomacy -The Case of North
Korea**

Master's in Diplomacy and International Politics

A thesis submitted for the masters degree of the Faculty of Social and
Political Sciences

Under supervision of: Associate Professor Eka Akobia

Tbilisi 2018

დანართი 1.2

პერიოდი	ექსპორტი		იმპორტი		სავაჭრო ბრუნვა	
	მოცულობა	ზრდის მაჩვენებელი (%)	მოცულობა	ზრდის მაჩვენებელი (%)	მოცულობა	ზრდის მაჩვენებელი (%)
2000	556	8.0	1,413	46.4	1,969	33.0
2001	650	16.9	1,620	14.6	2,270	15.3
2002	735	13.1	1,525	- 5.9	2,260	- 0.4
2003	777	5.5	1,614	5.9	2,391	5.8
2004	1,020	31.3	1,837	13.8	2,857	19.5
2005	998	- 2.1	2,003	9.1	3,002	5.1
2006	947	- 5.2	2,049	2.3	2,996	- 0.2
2007	918	-3.0	2,022	-1.3	2,941	-1.8

დანართი 1.3

კატეგორია	2007 წ.	2008 წ.	2009 წ.	2010 წ.	2011 წ.	2012 წ.	2013 წ.	2014 წ.	2015 წ.	2016 წ.
ექსპორტი	918.8	1,130.2	1,062.8	1,513.6	2,789.4	2,880.1	3,218.4	3,164.7	2,696.5	2,820.9
იმპორტი	2,022.3	2,685.5	2,351.0	2,660.8	3,567.7	3,931.2	4,126.4	4,446.2	3,555.3	3,710.8
სავაჭრო ბრუნვა	2,941.1	3,815.7	3,413.8	4,174.4	6,357.1	6,811.3	7,344.8	7,610.9	6,251.8	6,531.7
სავაჭრო ბალანსი	-1,103.5	-1,555.3	-1,288.2	-1,147.1	-778.4	-1,051.1	-908.0	-1,281.6	-858.7	-889.9

დანართი 1.4

პოზიცია	ქვეყანა	ექსპორტი		იმპორტი		სავაჭრო ბრუნვა		მნიშვნელობა	წინა წლის რეიტინგი
		მოცულობა	ზრდის მაჩვენებელი (%)	მოცულობა	ზრდის მაჩვენებელი (%)	მოცულობა	ზრდის მაჩვენებელი (%)		
1	ჩინეთი	2,634,402	6.1	3,422,035	6.1	6,056,437	6.1	92.7	1(-)
2	რუსეთი	8,853	46.5	68,047	-13.1	76,900	-8.9	1.2	2(-)
3	ინდოეთი	14,678	-35.3	44,316	-17.7	58,994	-22.9	0.9	3(-)
4	ტაილანდი	2,945	-57.8	46,795	8.7	49,740	-0.6	0.8	4(-)
5	ფილიპინები	16,150	170.5	28,821	80.2	44,971	104.7	0.7	8(↑ 3)
6	პაკისტანი	25,691	23.5	0	-	25,691	23.5	0.4	9(↑ 3)
7	სინგაპური	127	-90.5	12,865	-54.8	12,992	-56.4	0.2	7(-)
8	ტაივანი	12,190	-59.2	507	422.7	12,697	-57.7	0.2	6(↓ 2)
9	შრი-ლანკა	8,958	52.8	3,528	160.6	12,486	73.0	0.2	15(↑ 6)
10	უკრაინა	3,826	89.3	7,685	-77.2	11,511	-67.8	0.2	5(↓ 5)

დანართი 1.5

კლასიფიკაცია	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	მოცულობა	წილი	მოცულობა	წილი	მოცულობა	წილი	მოცულობა	წილი	მოცულობა	წილი	მოცულობა	წილი
ჩინეთი	738.2	25.4	1,022.9	32.8	1,385.2	39.0	1,580.3	38.9	1,699.6	39.1	1,974.0	41.9
კორეა	641	22.1	724	23.2	697	19.6	1,055.8	26	1,349.7	31.1	1,797.9	38.2
ტაილანდი	216.6	7.5	254.3	8.2	329.9	9.3	329.2	8.1	374.2	8.6	228.7	4.9
რუსეთი	80.7	2.8	118.4	3.8	213.4	6.0	232.3	5.7	210.6	4.8	159.6	3.4
იაპონია	369.5	12.7	265.3	8.5	252.6	7.1	193.6	4.8	121.6	2.8	93.1	2.0
სხვა	855.4	29.5	730.4	23.4	676	19.0	666.2	16.4	589.8	13.6	457.2	9.7
ჯამი	2,901.4	100.0	3,115.3	100.0	3,554.1	100.0	4,057.4	100.0	4345.5	100.0	4,710.5	100.0